

Kajaanin kaupunki

Talouden sopeuttamissuunnitelma 2020-2022

Ohjausryhmän yksimielinen ehdotus talouden tasapainottamisen keinoiksi

11.11.2019

Kaupungin väestö

Asukasluku muuttuu...?

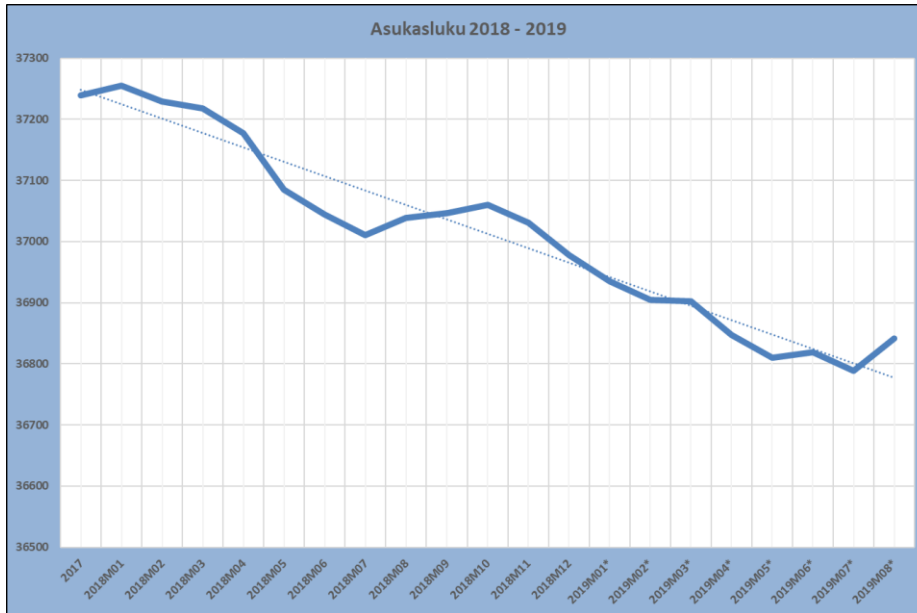
Kajaani	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Asukasluku	38 211	37 791	36 973	35 404	34 359	32 253	-1 238	-138	-3,2 %	-0,4 %	-1 569	-224	-4,2 %	-0,6 %
0-5 päivähoido	2 615	2 522	2 150	1 658	1 574	1 515	-465	-52	-17,8 %	-2,0 %	-492	-70	-22,9 %	-3,3 %
6 esiopetus	400	440	418	290	274	260	18	2	4,5 %	0,5 %	-128	-18	-30,6 %	-4,4 %
7-12 alakoulu	2 430	2 421	2 538	2 124	1 729	1 584	108	12	4,4 %	0,5 %	-414	-59	-16,3 %	-2,3 %
13-15 yläkoulu	1 401	1 179	1 179	1 227	1 015	814	-222	-25	-15,8 %	-1,8 %	48	7	4,1 %	0,6 %
16-18 lukio/toinen aste	1 560	1 356	1 212	1 306	1 239	884	-348	-39	-22,3 %	-2,5 %	94	13	7,8 %	1,1 %
19-23 nuoret työkäiset ja	2 632	2 633	2 397	2 289	2 373	1 775	-235	-26	-8,9 %	-1,0 %	-108	-15	-4,5 %	-0,6 %
24-64 työssäkäyvät	20 675	19 684	18 732	17 060	16 249	16 059	-1 943	-216	-9,4 %	-1,0 %	-1 672	-239	-8,9 %	-1,3 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	3 467	4 110	4 760	4 916	4 574	3 342	1 293	144	37,3 %	4,1 %	156	22	3,3 %	0,5 %
75-84 eläkkeellä olevat	2 355	2 527	2 552	3 323	3 972	3 783	197	22	8,4 %	0,9 %	771	110	30,2 %	4,3 %
85... ikääntyneet	676	919	1 035	1 211	1 360	2 237	359	40	53,1 %	5,9 %	176	25	17,0 %	2,4 %
Huoltosuhte	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Kajaani	53,7	59,6	65,5	71,4	73,0	72,3	12	1	22,1 %	2,5 %	6	1	9,0 %	1,3 %
Verrokkit	54,5	62,1	67,5	72,1	74,4	78,1	13	1	23,9 %	2,7 %	5	1	6,8 %	1,0 %
Koko maa	63,3	72,4	80,3	90,7	95,9	99,1	17	2	26,8 %	3,0 %	10	1	13,0 %	1,9 %
Mediaani-ikä	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Kajaani	42,0	43,0	43,0	44,0	45,0	47,0	1	0	2,4 %	0,3 %	1	0	2,3 %	0,3 %
Verrokkit ka	41,6	42,8	43,8	46,0	47,3	49,3	2	0	5,4 %	0,6 %	2	0	4,8 %	0,7 %
Koko maa ka	45,7	47,5	49,2	51,7	53,0	54,3	3	0	7,6 %	0,8 %	3	0	5,1 %	0,7 %

Perlacon Oy 2019

Asi. 2019M08* 36 842

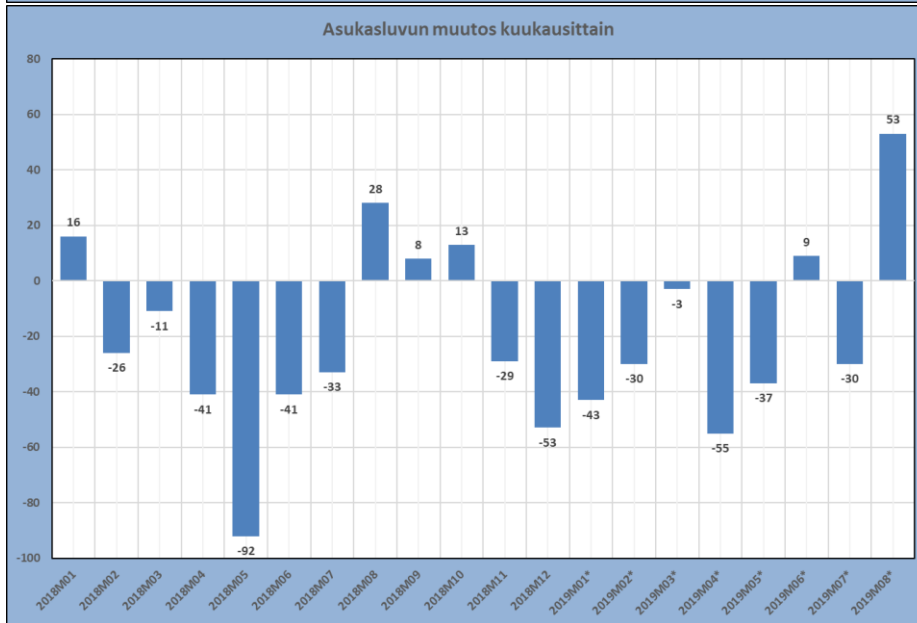
- Tilastokeskus arvioi asukasluvun laskun pysyvän tasaisena
- Työkäisten määrän ennakoitaan edelleen laskevan → negatiivinen vaikutus verotettavan tulon kehitykseen.
- Lasten määrän ennakoitaan vähenevän 2025
- Ikääntyminen näyttää jatkuvan.
- Huoltosuhte on hieman verrokkikuntia alhaisempi.
- Mediaani-ikä on verrokkia ja koko maata matalampi. Mediaani-ian ennustetaan nousevan.
- Ikääntyminen johtaa erityisesti verotettavan tulon alenemaan.

Asukasluku muuttuu...2019?

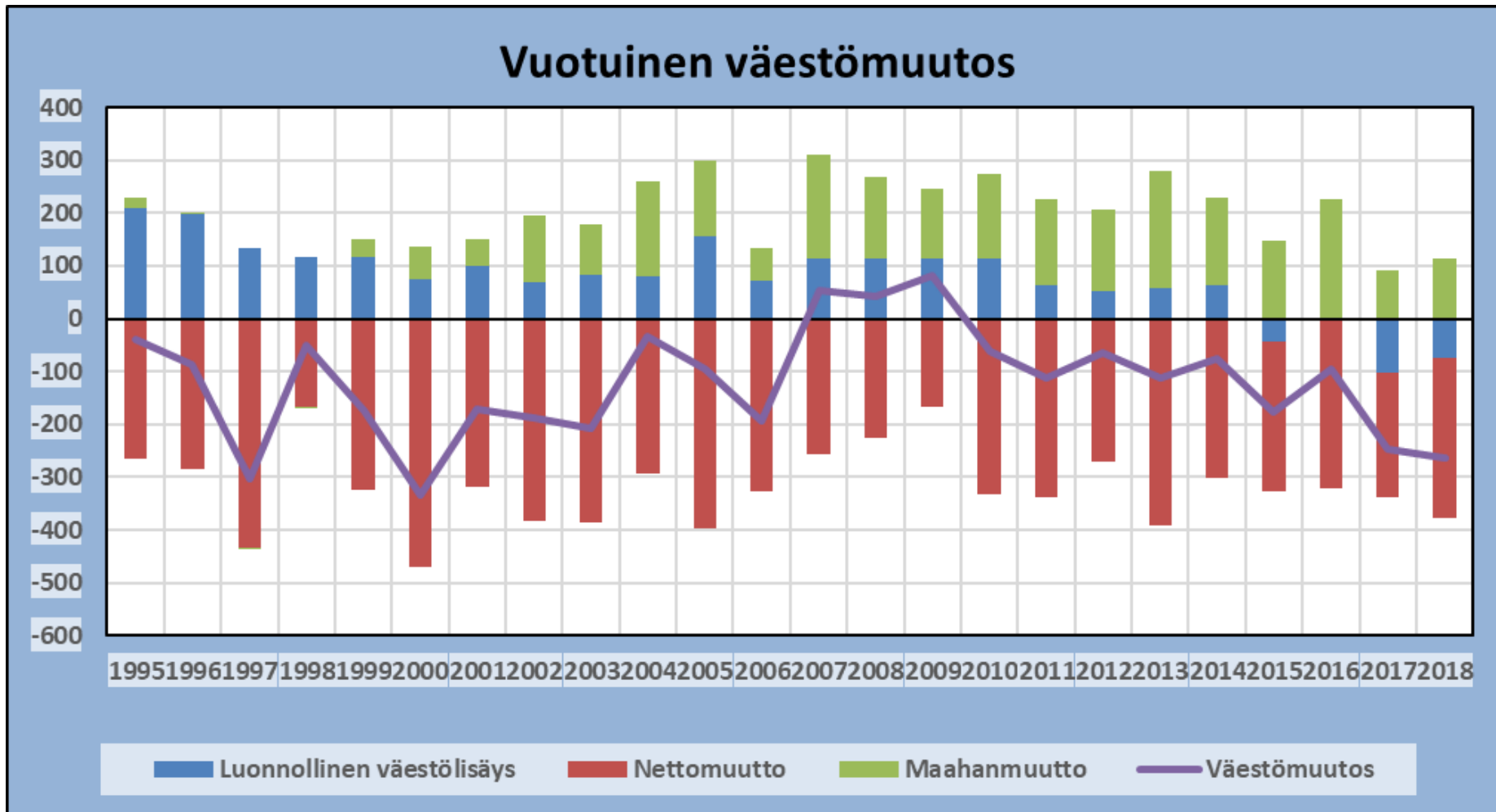

Kajaani	
Asukasluku 2018 31.12	36 973
Asukasluku 2019M08*	36 842
Muutos kpl	-131
Muutos %	-0,35 %
Sijoitus (1=paras)	92

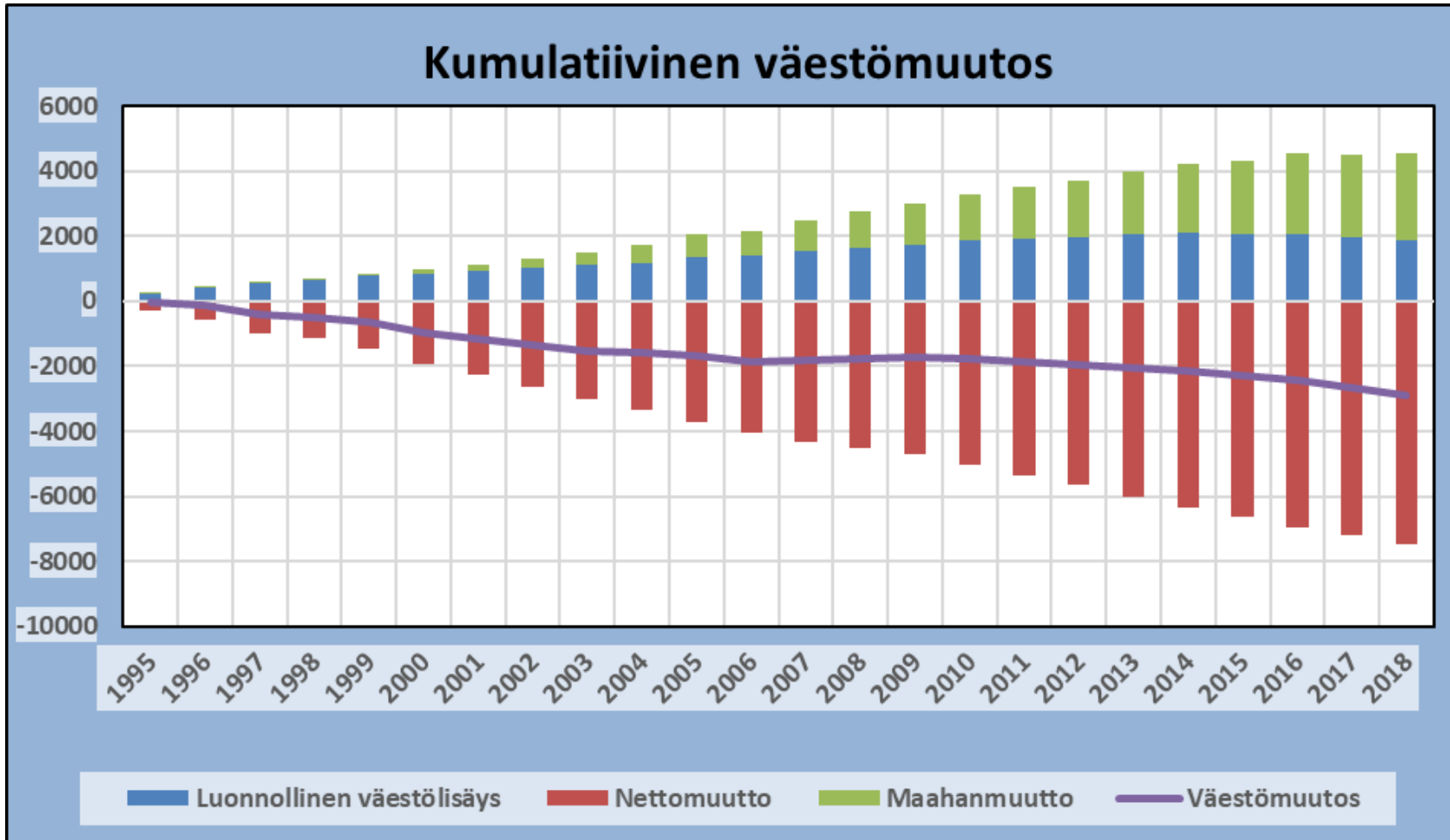
Ennakollinen 2019	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Luonnollinen väestönlisäys	-50	-20	0	0	-70
Kuntien välinen nettomuutto	-49	-74	0	0	-123
Nettomahanmuutto	32	11	0	0	43
Summa	-67	-83	0	0	-150

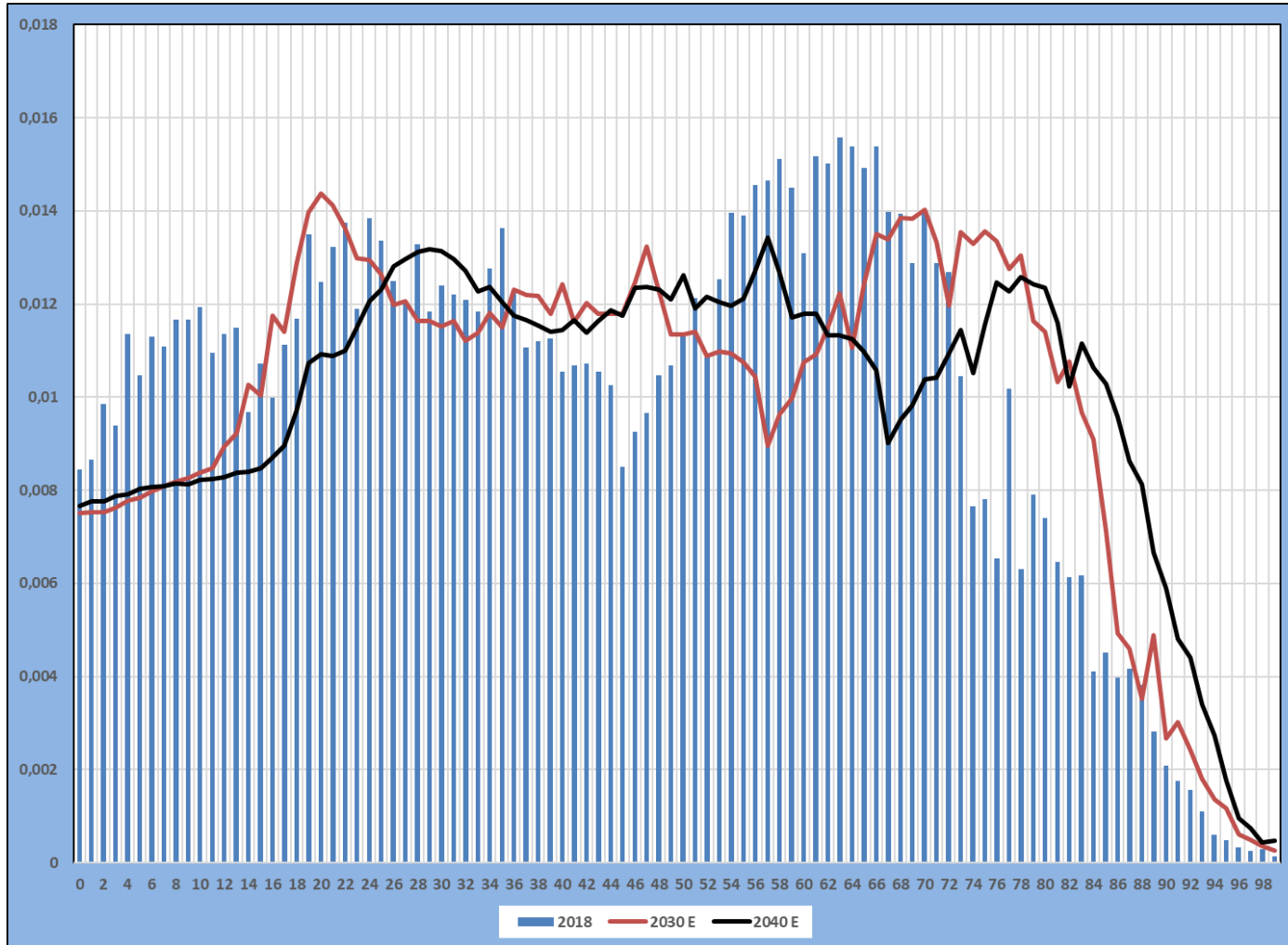
Väestönmuutos

Mistä väestönmuutos koostuu??

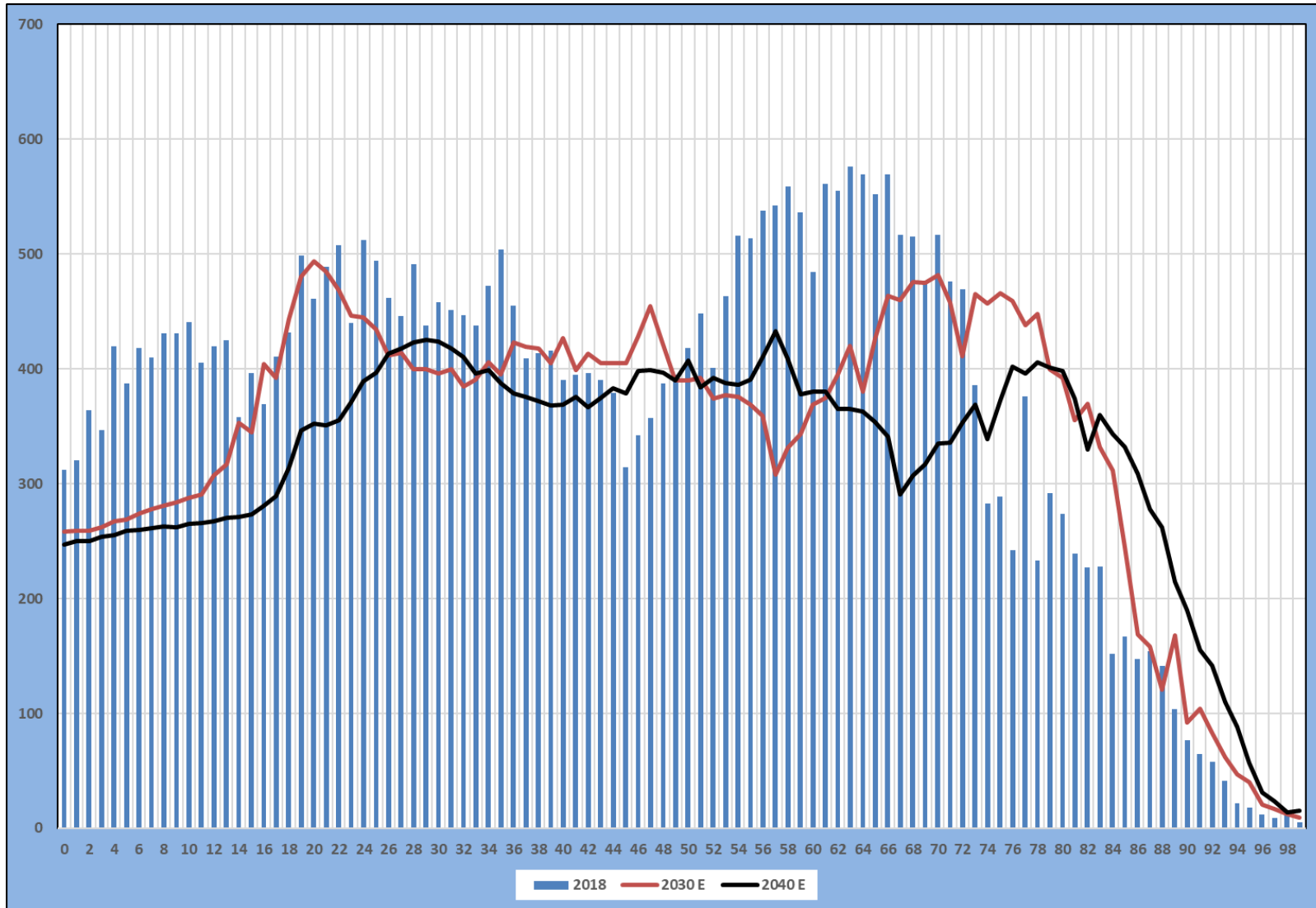

Väestörakenteen suhteellinen muutos

- Huomattavimmat muutokset Kajaanin väestörakenteessa tapahtuu lasten ja ikääntyvien määrässä.
- Yli 75-vuotiaiden osuus väestöstä lähes kaksinkertaistuu kolmanneksen ja lasten määrä alenee lähes neljänneksen.

Väestörakenteen muutos, henkilöinä

- Kuinka monta minkäkin ikäistä asukasta Kajaanissa on ollut 2018 ja montako heitä ennustetaan olevan 2030 ja 2040
- Väestörakenteen muuttuminen tulee huomioida palvelurakenteen suunnittelussa ja muutoksen johtamisessa.

Kuntien välinen muuttoliike

Kajaani												2009	2016
Nettomuutto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018	2018	
0 - 4	-4	-31	-47	-43	-73	-31	-18	-40	-8	-27	-322	-75	
5 - 9	-24	-27	-27	-2	-28	-22	-40	-27	16	-19	-200	-30	
10 - 14	-10	-17	-11	-17	-11	-5	-20	-22	-21	-13	-147	-56	
15 - 19	14	58	3	71	34	22	78	39	48	89	456	176	
20 - 24	-34	-63	-61	-118	-89	-91	-86	-28	-130	-103	-803	-261	
25 - 29	3	-54	-93	-23	-85	-49	-40	-54	-25	-90	-510	-169	
30 - 34	-27	-22	-51	-44	-47	-32	-45	-55	-22	-67	-412	-144	
35 - 39	-15	-5	-7	-9	-13	-13	-21	-27	-16	-23	-149	-66	
40 - 44	6	-30	3	4	-34	-5	-19	-13	-24	-14	-126	-51	
45 - 49	-14	-19	6	-10	-25	0	-16	-24	-16	1	-117	-39	
50 - 54	-20	-23	-7	-3	10	-31	2	-20	-6	-9	-107	-35	
55 - 59	-14	-33	-8	-26	-10	-7	-14	-12	-8	15	-117	-5	
60 - 64	-2	-22	-15	-29	-7	-17	-8	-16	-2	-12	-130	-30	
65 - 69	-15	-21	-9	-11	-12	-21	-11	-4	-2	-9	-115	-15	
70 - 74	-10	-15	-5	-6	-3	2	-5	-5	-17	-13	-77	-35	
75 -	0	-10	-9	-5	1	-3	-19	-14	-2	-9	-70	-25	
Summa	-166	-334	-338	-271	-392	-303	-282	-322	-235	-303	-2 946	-860	

Mistä ja minne muutetaan

2009 - 2018			2009 - 2018 netto	
Mistä muutetaan?	lkm	Osuus	Mistä muutetaan?	lkm
Oulu	1 892	11 %	Suomussalmi	412
Sotkamo	1 429	9 %	Kuhmo	306
Paltamo	909	5 %	Hyrnsalmi	185
Kuopio	900	5 %	Paltamo	164
Helsinki	891	5 %	Puolanka	99
Suomussalmi	879	5 %	Kuusamo	77
Kuhmo	760	5 %	Pudasjärvi	48
Hyrnsalmi	396	2 %	Ristijärvi	47
Jyväskylä	395	2 %	Liekka	37
Tampere	385	2 %	Kemi	37
yhteensä	8 836	53 %	Yhteensä	1 412

2009 - 2018			2009 - 2018 netto	
Minne muutetaan?	lkm	Osuus	Minne muutetaan?	lkm
Oulu	2 924	15 %	Oulu	-1 032
Helsinki	1 786	9 %	Helsinki	-895
Sotkamo	1 407	7 %	Tampere	-554
Kuopio	1 344	7 %	Kuopio	-444
Tampere	939	5 %	Jyväskylä	-338
Paltamo	745	4 %	Espoo	-327
Jyväskylä	733	4 %	Vantaa	-268
Espoo	586	3 %	Turku	-142
Vantaa	552	3 %	Joensuu	-134
Suomussalmi	467	2 %	Rovaniemi	-98
yhteensä	11 483	58 %	Yhteensä	-4 232

2016 - 2018			2016 - 2018 netto	
Mistä muutetaan?	lkm	Osuus	Mistä muutetaan?	lkm
Oulu	550	11 %	Suomussalmi	130
Sotkamo	423	8 %	Kuhmo	81
Helsinki	271	5 %	Sotkamo	57
Kuopio	259	5 %	Hyrnsalmi	48
Suomussalmi	252	5 %	Kuusamo	35
Paltamo	218	4 %	Iisalpi	28
Kuhmo	193	4 %	Pudasjärvi	26
Tampere	133	3 %	Äänekoski	20
Jyväskylä	123	2 %	Puolanka	20
Joensuu	117	2 %	Vaala	19
yhteensä	2 539	51 %	Yhteensä	464

2016 - 2018			2016 - 2018 netto	
Minne muutetaan?	lkm	Osuus	Minne muutetaan?	lkm
Oulu	843	14 %	Oulu	-293
Helsinki	558	9 %	Helsinki	-287
Kuopio	434	7 %	Tampere	-193
Sotkamo	366	6 %	Kuopio	-175
Tampere	326	6 %	Jyväskylä	-119
Jyväskylä	242	4 %	Espoo	-110
Paltamo	208	4 %	Vantaa	-85
Espoo	204	3 %	Turku	-48
Vantaa	173	3 %	Joensuu	-33
Joensuu	150	3 %	Mikkeli	-33
yhteensä	3 504	60 %	Yhteensä	-1 376

Tuloslaskelma

Kajaani - tuloslaskelma

- Toimintatuotoissa ja – kuluissa on varsinaiset kunnan järjestämät palvelut.
- Verotulot perustuvat kunnan verotusoikeuteen.
- Valtionosuudet – ei korvamerkittyjä, eivät ylitä palvelun tuottamisesta aiheutuvia menoja.
- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi oltava > poistot ja mieluummin > nettoinvestoinnit + lainan lyhennys.
- Mikä on oikea poistojen taso?
- ”Kurjuutta” mitataan nykyisin alijäämällä, alijäämään eivät suoraan vaikuta investoinnit; alijäämää ei voi korjata kassavaroilla.

Poikkeuksellisen suuri toimintakatteen kasvu

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Toimintatuotot 1000 €	51 588	49 790	49 248	47 261	50 321	44 130
Toimintamenot 1000 €	281 015	271 896	280 901	280 198	283 357	286 577
Toimintakate €	-229 427	-222 106	-230 777	-232 207	-232 275	-241 462
Kunnallisvero 1000 €	121 014	121 533	122 195	122 245	122 933	120 067
Yhteisövero 1000 €	5 201	5 767	6 127	5 118	5 736	5 397
Kiinteistövero 1000 €	9 046	9 844	9 801	9 770	9 985	10 142
Verotulot yhteensä 1000 €	135 261	137 144	138 123	137 133	138 654	135 606
Valtionosuudet 1000 €	113 163	99 420	99 516	104 927	102 583	103 186
Rahoitustulot ja -menot netto 1000 €	4 576	5 293	4 862	5 325	3 928	4 232
Korkotulot 1000 €	1 227	4 805	4 585	4 666	4 760	4 866
Muut rahoitustulot 1000 €	4 756	1 950	1 631	1 838	2 286	2 287
Korkomenot 1000 €	1 267	1 309	1 241	1 018	1 430	1 286
Muut rahoitusmenot 1000 €	140	153	113	161	1 688	1 635
Vuosikate 1000 €	23 573	19 751	11 724	15 178	12 890	1 562
Poistot 1000 €	13 278	13 037	13 351	13 624	15 654	14 882
Satunnaiset tuotot 1000 €	79 366	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut 1000 €	0	0	0	0	0	0
Tuloslaskelman tulos 1000 €	89 661	6 714	-1 627	1 554	-2 764	-13 320
Poisterojen muutos 1000 €	-1 173	276	247	-5	-2 276	500
Varausten muutos 1000 €	589	-2 100	-2 500	0	4 048	552
Rahastojen muutos 1000 €	1 252	317	2 915	569	12	24
Ali/ylijäämä 1000 €	90 329	5 207	-965	2 118	-980	-12 244
Kumulat. edell. tilik. ja kuluvan tilikauden jäämät 1000 €	77 280	80 652	79 687	78 455	69 564	57 320
Asukasluku	37 868	37 791	37 622	37 521	37 239	36 973
Verotettava tulo (laskennallisesti)	576 257	578 729	581 881	582 119	585 395	571 748
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00

Tuloslaskelmasta toimintakate

- Toimintakate on negatiivinen luku, joka on toimintatulojen ja toimintamenojen erotus.
- Toimintakatteeseen sisältyvät kunnan varsinaisen palvelutuotannon tulot ja menot.
- Mitä suurempi toimintakate on, sitä enemmän kunnan on saatava toimintaa rahoittavia tuloja verorahoituksesta ja valtionosuuksista (ja rahoitustuloista jne).

Oma sij.	Toimintakate e/as	2008	2018				
	Minimi	3 414	4 320				
	25 %	4 052	5 373				
	Keskiarvo	4 399	6 021				
	75 %	4 697	6 551				
	Maksimi	5 841	9 043				
219	Kajaani	4 251	6 531				
Sij.	Toimintakate e/as	2008	2018	Sij.	Toimintakate e/as	2008	2018
1	Rusko	3 699	4 320	295	Pelkosenniemi	5 376	9 043
2	Pornainen	3 717	4 446	294	Puolanka	5 252	8 392
3	Kerava	3 479	4 449	293	Savukoski	5 841	8 364
4	Muurame	3 762	4 521	292	Ristijärvi	5 212	8 247
5	Helsinki	3 671	4 590	291	Utsjoki	5 800	8 215
6	Jyväskylä	3 806	4 611	290	Salla	5 557	8 129
7	Lieto	3 915	4 619	289	Vaala	5 629	8 035
8	Lempäälä	3 867	4 668	288	Enontekiö	5 734	8 002
9	Pirkkala	3 585	4 685	287	Hyrnsalmi	5 414	7 947
10	Vantaa	4 021	4 701	286	Rautavaara	5 382	7 704
11	Ylöjärvi	3 578	4 706	285	Lestijärvi	4 976	7 621
12	Järvenpää	3 768	4 745	284	Ilomantsi	5 279	7 552
13	Kempele	3 725	4 762	283	Vesanto	5 170	7 520
14	Hattula	3 827	4 826	282	Posio	5 079	7 491
15	Vihti	3 824	4 828	281	Kemijärvi	5 590	7 480
16	Oulu	3 604	4 837	280	Ylitornio	4 745	7 477
17	Kontiolahti	3 633	4 849	279	Pello	4 810	7 465
18	Espoo	4 261	4 851	278	Pudasjärvi	5 404	7 455
19	Kaarina	3 843	4 857	277	Muonio	4 711	7 384
20	Nurmijärvi	3 695	4 862	276	Suomussalmi	4 760	7 377

Kunnan tulovero – verotettava tulo

Oma sij.	Verotettava tulo €/as	2009	2018
	Minimi	8 456	8 957
	25 %	10 994	12 173
	Keskiarvo	12 791	14 175
	75 %	14 335	15 943
	Maksimi	30 924	38 115
85	Kajaani	14 217	15 464
Sij.	Verotettava tulo €/as	2009	2018
1	Kauniainen	30 924	38 115
2	Espoo	22 593	24 674
3	Kirkkonummi	19 439	22 358
4	Helsinki	19 866	22 122
5	Tuusula	18 894	21 378
6	Sipoo	20 911	21 298
7	Naantali	16 884	20 272
8	Nurmijärvi	17 455	19 973
9	Pirkkala	17 368	19 844
10	Siuntio	16 710	19 766
11	Järvenpää	18 219	19 692
12	Inkoo	16 078	19 618
13	Porvoo	16 968	19 382
14	Kaarina	17 138	19 259
15	Vantaa	18 350	19 048
16	Kerava	18 480	19 021
17	Hyvinkää	16 738	18 973
18	Rauma	17 235	18 867
19	Vihti	16 665	18 754
20	Masku	15 183	18 607

Sij.	Verotettava tulo €/as	2009	2018
295	Merijärvi	8 712	8 957
294	Ranua	9 515	10 175
293	Halsua	10 567	10 234
292	Kivijärvi	8 456	10 293
291	Rääkkylä	9 288	10 317
290	Rautavaara	9 958	10 352
289	Siikainen	9 617	10 363
288	Karvia	10 386	10 393
287	Soini	9 730	10 408
286	Kärsämäki	10 436	10 422
285	Perho	9 698	10 480
284	Pertunmaa	9 667	10 524
283	Polvijärvi	9 467	10 575
282	Tervo	9 511	10 583
281	Posio	10 368	10 668
280	Kannonkoski	9 963	10 678
279	Pudasjärvi	9 942	10 721
278	Honkajoki	10 687	10 777
277	Pielavesi	9 939	10 836
276	Puolanka	10 427	10 887

Kajaanissa asuvien verotettava tulo on Suomen 85 paras.

Kunnan kiinteistöverot

- Kunta perii verotuloa myös sen alueella olevista kiinteistöistä.
- Pääasiallinen kiinteistövero peritään maapohjasta jne,
- Vakituista asunnoista ja
- Muista asuinrakennuksista (vapaa-ajan asunnot)-
- On myös voimalaitosvero ja rakentamattomien tonttien vero.
- Vapaa-ajanasuntojen vero ei saa olla kuinka suuri hyvänsä (rajataan suhteessa vakituiseen asumiseen).
- Toisin kuin kunnan tuloveroprosentti, kiinteistövero ei ole alarajaltaan rajaamaton.
- Kiinteistöveroprosenttien taso on noussut hyvin paljon enemmän kuin tuloveroprosentti.

Yleinen KIVE	2008	2018	Muutos-%
Maksimi	1,00 %	1,80 %	80 %
Minimi	0,50 %	0,93 %	86 %
Keskiarvo	0,71 %	1,07 %	50 %

Vak. asrak, KIVE	2008	2018	Muutos-%
Maksimi	0,50 %	0,75 %	50 %
Minimi	0,22 %	0,41 %	86 %
Keskiarvo	0,31 %	0,52 %	65 %

Muu asrak, KIVE	2008	2018	Muutos-%
Maksimi	1,00 %	1,80 %	80 %
Minimi	0,50 %	0,93 %	86 %
Keskiarvo	0,85 %	1,14 %	34 %

Kajaanin prosentit

- Yleinen 1,10 %
- Vakit asrak 0,55 %
- Muu asrak 1,55 %

Oma sij.	Kiinteistövero e/as	2008	2018
	Minimi	47	124
	25 %	108	233
	Keskiarvo	159	335
	75 %	165	362
	Maksimi	1 110	2 085
156	Kajaani	156	274
Sij.	Kiinteistövero e/as	2008	2018
1	Pelkosenniemi	1 110	2 085
2	Eurajoki	698	2 032
3	Kustavi	860	1 535
4	Kittilä	485	1 094
5	Utajärvi	573	993
6	Kolari	562	959
7	Sodankylä	448	942
8	Vaala	518	942
9	Tervola	544	915
10	Luhanka	231	819
11	Puumala	372	783
12	Taivassalo	357	717
13	Ristijärvi	351	635
14	Inari	271	633
15	Kuhmoinen	311	600
16	Hirvensalmi	324	599
17	Parainen	259	599
18	Kemijärvi	339	587
19	Inkoo	223	544
20	Simo	102	532
Sij.	Kiinteistövero e/as	2008	2018
295	Liminka	47	124
294	Hausjärvi	102	128
293	Tyrnävä	58	134
292	Lumijoki	72	141
291	Laihia	77	153
290	Uurainen	71	166
289	Marttila	68	169
288	Nousiainen	73	181
287	Valtimo	86	183
286	Lieto	98	184
285	Aura	84	189
284	Rusko	80	189
283	Kontiolahti	131	189
282	Jokioinen	87	190
281	Karjajoki	86	191
280	Luoto	109	193
279	Isokyrö	77	195
278	Ulvila	73	197
277	Liperi	115	197
276	Masku	100	198

Osuus yhteisöveron tuotosta

- Kunnat saavat valtiolta oman osuutensa yritysten tuottaman yhteisöveron tuotosta. Tämä kuntien ja valtion välinen jako-osuus sovitaan (vuosittain)
- Kuntien keskinäinen osuus yhteisöverosta perustuu kunnassa olevien yritysten ja yritysten työpaikkojen määrän ja yritysten verotettavan tulon perusteella.
- Kaikkea yhteisöverotuloa EI jaeta sille kunnalle, jonka alueella on yrityksen kotipaikka tai pääkonttori.
- Yhteisöveron määrä tulee alenemaan sote- ja maakuntaudistuksen yhteydessä.
- Aika-ajoin keskustellaan yhteisöveron poistamisesta suhdannemuutosten perusteella – toisaalta tämä poistaisi osan kunnan motivaatiosta koettaa houkutella alueella elinvoimaa kasvattavaa yritystoimintaa.

Oma sij.	Yhteisövero e/as	2008	2018
	Minimi	45	62
	25 %	145	169
	Keskiarvo	231	265
	75 %	278	325
	Maksimi	1 706	1 056
248	Kajaani	170	146
Sij.	Yhteisövero e/as	2008	2018
1	Harjavalta	875	1 056
2	Savukoski	704	942
3	Pyhäjärvi	678	935
4	Helsinki	500	887
5	Vieremä	548	865
6	Kaskinen	1 706	857
7	Rautavaara	600	823
8	Multia	495	686
9	Puumala	490	650
10	Ilomantsi	415	628
11	Heinävesi	514	616
12	Kivijärvi	414	552
13	Juupajoki	255	532
14	Lestijärvi	422	521
15	Turku	336	508
16	Sonkajärvi	370	491
17	Äänekoski	241	486
18	Mäntyharju	357	476
19	Puolanka	371	475
20	Kangasniemi	374	471

Sij.	Yhteisövero e/a:	2008	2018
295	Tyrnävä	59	62
294	Luoto	107	66
293	Liminka	48	67
292	Lumijoki	45	77
291	Muhos	153	87
290	Nousiainen	80	90
289	Akaa	152	97
288	Kontiolahti	99	97
287	Siuntio	72	97
286	Hailuoto	90	101
285	Alavieska	78	101
284	Nivala	94	105
283	Nakkila	117	106
282	Merijärvi	101	110
281	Liperi	92	110
280	Simo	76	113
279	Vesilahti	85	115
278	Hollola	139	119
277	Järvenpää	125	120
276	Utsjoki	65	121

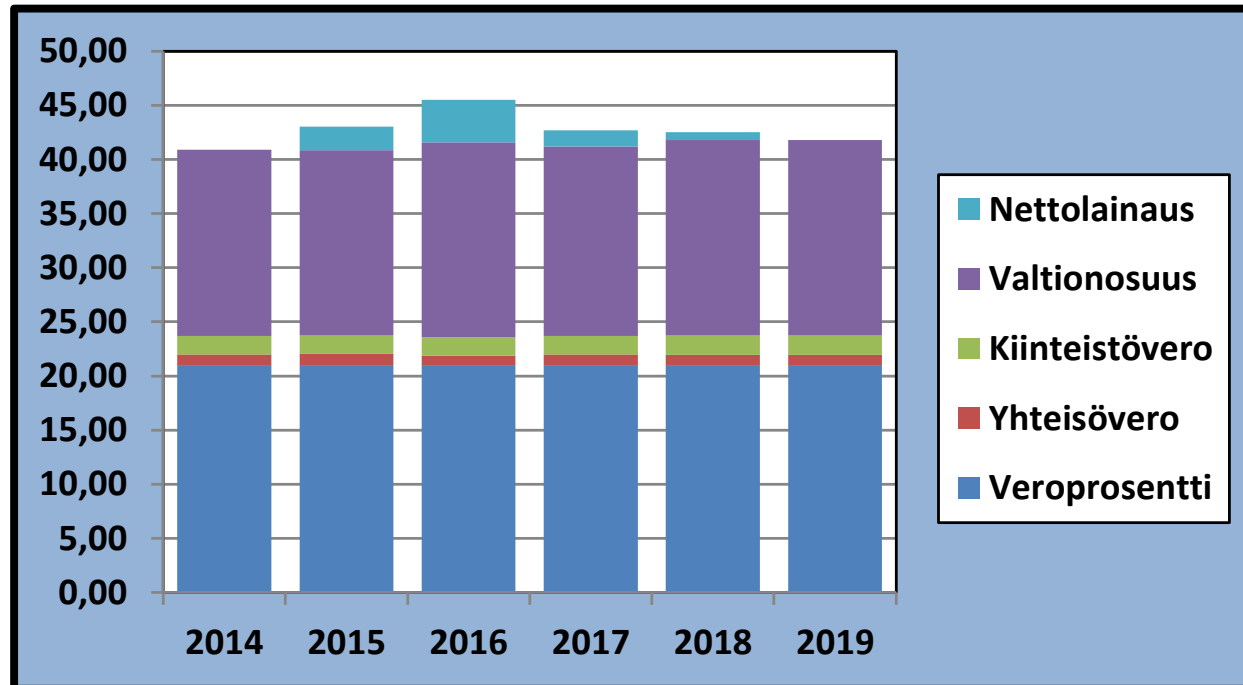
Valtionosuuden suhde

Oma sij.	vos veroprosenttia	2009	2018
	Minimi	-0,1	-0,6
	25 %	10,4	11,6
	Keskiarvo	17,6	20,9
	75 %	24,3	29,3
	Maksimi	44,3	51,8
131	Kajaani	11,9	18,0
Sij.	vos veroprosenttia	2009	2018
1	Kauniainen	1,2	-0,6
2	Espoo	-0,1	0,6
3	Helsinki	1,4	1,4
4	Kirkkonummi	2,8	2,4
5	Tuusula	3,0	2,9
6	Pirkkala	4,1	3,0
7	Sipoo	3,8	3,0
8	Kerava	2,2	3,2
9	Järvenpää	3,1	3,2
10	Nurmijärvi	3,7	3,5
11	Naantali	4,2	3,7
12	Siuntio	4,3	3,7
13	Vantaa	3,0	4,0
14	Vihti	4,5	4,2
15	Rusko	6,3	4,2
16	Kaarina	4,5	4,3
17	Masku	5,2	4,4
18	Porvoo	5,1	5,2
19	Lempäälä	6,4	5,6
20	Hattula	7,2	5,6
Sij.	vos veroprosenttia	2009	2018
295	Ranua	44,3	51,8
294	Posio	29,8	49,0
293	Puolanka	34,3	49,0
292	Rautavaara	37,7	48,8
291	Salla	35,4	48,3
290	Vesanto	37,0	43,1
289	Kivijärvi	39,6	42,5
288	Merijärvi	37,2	42,4
287	Hyrynsalmi	32,3	42,3
286	Kärsämäki	31,2	42,2
285	Pudasjärvi	33,5	41,9
284	Rääkkylä	34,4	41,2
283	Pielavesi	31,5	40,9
282	Kannonkoski	33,2	40,9
281	Sulkava	26,1	40,1
280	Valtimo	34,2	39,9
279	Tervo	28,7	39,4
278	Kaavi	27,8	39,2
277	Juuka	30,4	38,6
276	Perho	34,2	38,5

- Esitys kuvaa valtionosuuden määrää veroprosenttiyksiköiksi muutettuna – mitä suurempi luku, sitä riippuvaisempi kunta on valtionosuudesta.

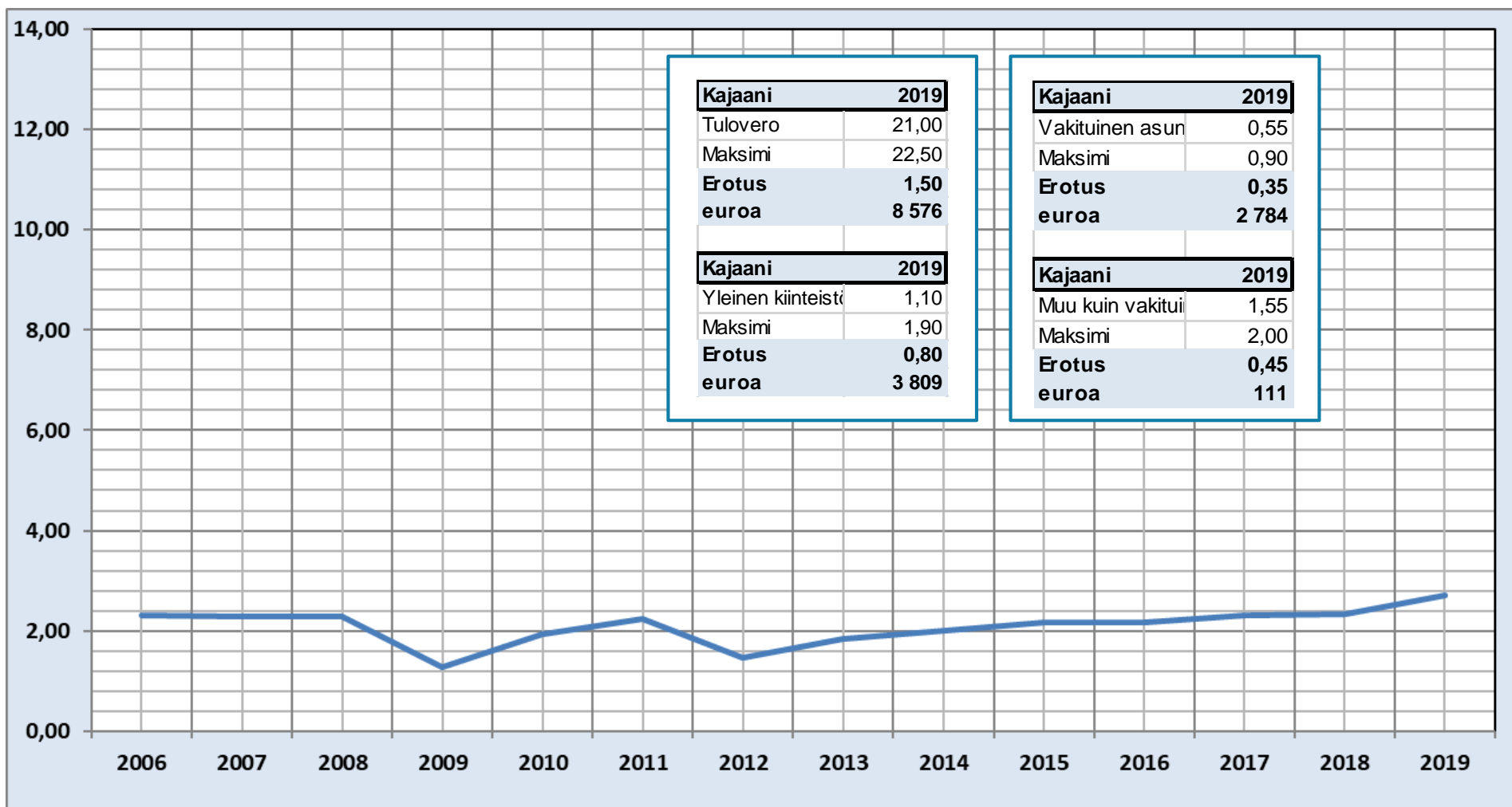
Kokonaisveroaste

Kajaani	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Yhteisövero	1,00	1,05	0,88	0,98	0,94	0,94
Kiinteistövero	1,70	1,68	1,68	1,71	1,77	1,77
Valtionosuus	17,18	17,10	18,03	17,52	18,05	18,05
Nettolainaus	0,00	2,18	3,92	1,49	0,73	0,00
Kokonaisveroaste	40,88	43,01	45,50	42,69	42,50	41,77

- Esitys kuvaa kunnan palvelurakenteen kustannuksen, kun koko verorahoitus muutetaan veroprosenttiyksiköiksi.
- Kajaanin palvelurakenne voitaisiin rahoittaa pelkästään veroilla, jos kaupungin veroprosentti olisi 41,77.

Verovara

Kajaani 2019	
Tulovero	21,00
Maksimi	22,50
Erotus	1,50
euroa	8 576

Kajaani 2019	
Yleinen kiinteistö	1,10
Maksimi	1,90
Erotus	0,80
euroa	3 809

Kajaani 2019	
Vakituinen asun	0,55
Maksimi	0,90
Erotus	0,35
euroa	2 784

Kajaani 2019	
Muu kuin vakitui	1,55
Maksimi	2,00
Erotus	0,45
euroa	111

Verovara kertoo kuinka kaukana kunnan veroprosentit (tulo-, kiinteistö- ja yhteisö) on koko maan maksimiprosenteista.

Laskettu ensin veroerät yhteen euroina ja sen jälkeen summa on muutettu veroprosentiksi.

Nostamalla verot Suomen korkeimpiin prosentteihin Kajaanin on mahdollista kerätä 13,3 miljoonaa euroa enemmän verotuloa

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kajaani	2,30	2,29	2,29	1,28	1,94	2,23	1,46	1,84	2,00	2,17	2,16	2,31	2,33	2,70
Erotus maksimiin ei	11 302	12 071	12 461	6 994	10 414	12 202	8 396	10 652	11 653	12 620	12 639	13 220	13 302	

Rahoituslaskelma

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vuosikate 1000 €	23 573	19 751	11 724	15 178	12 890	1 562
Satunnaiset tuotot 1000 €	79 366	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut 1000 €	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset 1000 €	-77 595	-208	-226	115	735	-1 770
Investoinnit						
Investointimenot 1000 €	46 064	15 932	27 107	34 471	22 299	21 794
Rahoitusosuudet investointeihin 1000 €	2 511	1 161	1 122	1 530	401	1 064
Investointien omahankintamenot	43 553	14 771	25 985	32 941	21 898	20 730
Investointihyödykkeiden myyntitulot 1000 €	79 986	4 870	242	251	393	1 911
Nettoinvestoinnit 1000 €	-36 433	9 901	25 743	32 690	21 505	18 819
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta, netto 1000 €	61 777	9 642	-14 245	-17 397	-7 880	-19 027
Antolainauksen muutokset						
Antolainan antaminen 1000 €	62 271	431	1 603	1 354	1 349	1 360
Antolainan lyhennys 1000 €	144	140	120	136	252	363
Nettoantolainaus 1000 €	-62 127	-291	-1 483	-1 218	-1 097	-997
Lainakannan muutokset						
Lainanottaminen 1000 €	19 445	555	25 000	25 000	12 312	24 000
Lainan lyhennys 1000 €	12 260	12 578	12 664	12 839	13 606	13 688
Pitkäaikainen laina, nettomuutos 1000 €	7 185	-12 023	12 336	12 161	-1 294	10 312
Lyhytaikainen laina, muutos 1000 €	-7 071	2 706	4 740	8 066	9 551	-2 491
Lainakannan muutos, netto 1000 €	114	-9 317	17 076	20 227	8 257	7 821
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muutos omassa pääomassa	-6 446	0	0	0	0	0
Muutos toimeksiantojen varoissa	125	-3	-36	-66	53	-24
Muutos vaihto-omaisuudessa	752	-7	-268	-63	-77	153
Muutos saamisissa	816	-12 516	6 931	-1 609	1 953	-139
Muutos korottomissa veloissa	677	6 420	-3 556	-2 465	-1 650	15 863
Muut maksuvalmiuden muutokset, netto	2 370	-6 106	3 071	-4 203	279	15 853
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-66 089	-15 714	18 664	14 806	7 439	22 677
Rahavarat 1.1. 1000 €	10 384	6 072	0	4 419	1 828	1 386
Rahavarojen muutos 1000 €	-4 312	-6 072	4 419	-2 591	-442	3 650
Rahavarat 31.12. 1000 €	6 072	0	4 419	1 828	1 386	5 036

- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi oltava > (suurempi kuin) poistot.
- Samoin vuosikatteen tulisi olla suurempi kuin nettoinvestoinnit. Muuten kunta velkaantuu tai myy omaisuuttaan.
- Lainan lyhentäminen ei ole kunnassa menoa ja lainanottaminen ei ole tuloa (vrt. valtio ja yritykset ja mennyt aika).
- Laina siirtyy lyhennyksinä myöhemmin kunnan keräämäksi verotuloksi.
- Koska velkaantuminen on perusteltua? → sukupolvien välinen yhteys ja kuntaan muuttavat
- Kassavarojen purkaminen ei muuta tuloslaskelman ali/ylijäämää, kassavarat on etukäteistä veronkantoa.
- Oikea taso?

Investoinnit Kajaanissa

Kajaani			
	2009...2012	2012...2016	2016...2018
	Vuodessa	Vuodessa	Vuodessa
Asukasluku	38 097	37 755	37 244
Bruttoinvestoinnit eur/as	602	778	703
...koko maa keskimäärin	668	788	645
Nettoinvestoinnit eur/as	458	268	653
...koko maa keskimäärin	415	439	462
Vuosikate euroa/asukas	290	415	265
...koko maa keskimäärin	357	375	488
Poistot eur/as	286	345	395
...koko maa keskimäärin	323	375	395
Poistot käyttöomaisuudesta %:ia	4,8 %	3,6 %	4,0 %
...koko maa keskimäärin	4,1 %	4,2 %	4,3 %
Ali/ylijäämä eur/as	7	56	-331
...koko maa keskimäärin	-53	158	-4
Vuosikate - Nettoinvestoinnit eur	-168	147	-388
...koko maa keskimäärin	-58	-64	26
Käyttöomaisuuden arvo eur/as	5 971	9 478	9 905
...koko maa keskimäärin	5 903	6 935	7 302

- Kajaani on investoinut suurin piirtein samaa tahtia, kuin Suomen kunnat keskimäärin
- Investointeja on rahoitettu pääosin lainalla, koska vuosikate ei ole riittänyt kattamaan investointimenoja.
- Poistojen määrä on hieman alle maan keskiarvon.

Taseen tarkastelu

Kaikki tapahtunut näkyy taseessa

Tase muuttuu tuloslaskelmasta selviävillä tuloilla ja menoilla (kumuloiduu taseen ali/ylijäämään) ja rahoituslaskelmasta selviävillä investoinneilla.

Tarkastelussa edetään peruskunnan taseesta konsernitaseeseen.

Kunnan ja konsernin lainakanta

Kajaani	Kajaani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€1 000	70 890	68 370	71 523	82 271	82 384	73 067	90 143	110 372	118 627	126 450
	€/as	1 855	1 792	1 880	2 167	2 176	1 933	2 396	2 942	3 186	3 420
	Verrokit ka €/as	1 567	1 535	1 433	1 608	1 755	1 832	1 945	2 139	2 214	2 439
	Maan ka €/as	1 756	1 777	1 861	2 088	2 333	2 473	2 625	2 750	2 848	2 963
	Järjestys	172	166	158	165	137	93	137	179	192	193
	Ero verrokeihin	11 008	9 795	16 989	21 197	15 915	3 851	16 956	30 127	36 183	36 269
	Ero maan ka	3 800	574	724	2 980	-5 971	-20 405	-8 602	7 192	12 573	16 914
	Vero-%	13,0	12,5	13,3	15,0	14,3	12,6	15,5	19,0	20,3	22,1
	Verrokit ka vero-%	9,4	9,3	8,6	9,4	9,7	10,3	10,7	11,4	12,0	13,2
	Maan ka vero-%	14,1	14,5	14,9	16,2	17,2	18,1	18,9	20,0	20,6	21,7
	Järjestys	159	141	145	153	125	88	123	156	166	175
	Ero verrokeihin	19 606	17 516	25 386	30 745	26 230	13 278	28 060	43 924	48 398	50 976
	Ero maan ka	-5 496	-10 617	-8 413	-6 336	-16 756	-31 481	-19 695	-6 045	-1 839	2 492

Kajaanin velkataso on Suomen kuntien keskiarvon tasolla. Veroprosenteiksi muutettuna Kajaanin lainakanta vastaa 22,1 veroprosenttiyksikköä, joka on hieman enemmän kuin Suomen kunnissa keskimäärin.

Investoitaessa lainarahalla tuleekin pohtia, riittääkö kaupungin tulorahoitus myös jatkossa lainojen hoitamiseen.

Kunnan ja konsernin lainakanta

Kajaani	Kajaani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	€1 000	165 260	165 020	164 014	180 344	311 164	306 057	305 817	327 093	336 027	383 759
	€/as	4 325	4 325	4 311	4 749	8 217	8 099	8 129	8 718	9 024	10 379
	Verrokki ka €/as	3 089	3 119	3 069	3 362	3 514	3 649	3 922	4 143	4 292	4 570
	Maan ka €/as	3 275	3 342	3 469	3 773	4 121	4 303	4 480	4 640	4 846	5 076
	Järjestys	236	231	225	226	286	279	277	278	279	287
	Ero verrokeihin	47 225	46 024	47 244	52 697	178 091	168 147	158 268	171 657	176 185	214 780
	Ero maan ka	40 122	37 511	32 039	37 060	155 118	143 435	137 261	152 998	155 556	196 078
	Vero-%	30,4	30,2	30,5	32,9	54,0	52,9	52,6	56,2	57,4	67,1
	Verrokki ka vero-%	18,8	19,1	18,4	19,5	19,4	20,4	21,4	22,1	23,1	24,7
	Maan ka vero-%	26,1	27,1	27,6	29,0	30,2	31,3	32,1	33,5	34,9	37,1
	Järjestys	201	192	195	197	277	273	270	266	268	276
	Ero verrokeihin	63 143	61 072	64 950	73 228	199 578	188 127	181 044	198 615	200 709	242 444
	Ero maan ka	23 209	17 291	16 034	21 282	137 159	125 015	119 241	131 812	131 820	171 650

- Konsernin lainakanta on euromääräisesti kasvanut ollen Suomen kuntakonsernien heikoimmassa kymmenyksessä.
- Konsernin lainakanta vastaa lähes 67 veroprosenttia.

Katso taseesta staattinen luku ja kehitys – ali/ylijäämä

- Tuloslaskelman alijäämä osoittaa, että säännöllisellä rahoituksella – vuosikatteella – ei ole pystytty kattamaan poistoja (pääsääntö).
- Taseen ali- tai ylijäämä osoittaa tuloslaskelman vuotuiset yhteenlasketut ali- ja ylijäämät.
- Ylijäämä EI OLE sama asia kuin kassassa olevat rahat.

Oma sij.	Kumulat ali/ylij eur/as	2009	2018
	Minimi	1	-1 585
	25 %	76	294
	Keskiarvo	149	1 141
	75 %	223	1 545
	Maksimi	296	8 877
74	Kajaani	209	1 550
Sij.	Kumulat ali/ylij eur/as	2009	2018
1	Helsinki	22	8 877
2	Kannonkoski	275	8 611
3	Eurajoki	12	7 993
4	Kauniainen	19	5 637
5	Kaskinen	176	4 818
6	Tervola	6	4 470
7	Luhanka	98	4 214
8	Viitasaari	18	4 187
9	Enonkoski	3	4 174
10	Parikkala	10	4 128
11	Oulu	139	4 113
12	Kustavi	41	3 923
13	Miehikkälä	266	3 805
14	Mäntsälä	210	3 775
15	Pietarsaari	190	3 712
16	Pyhäjoki	66	3 658
17	Rautavaara	295	3 603
18	Karvia	37	3 545
19	Puumala	7	3 533
20	Kolari	65	3 502

Sij.	Kumulat ali/ylij eur/as	2009	2018
295	Honkajoki	108	-1 585
294	Kauhajoki	268	-987
293	Teuva	283	-974
292	Lemi	103	-725
291	Jämijärvi	217	-622
290	Kemijärvi	258	-557
289	Akaa	196	-535
288	Kihniö	270	-527
287	Keitele	254	-488
286	Vaasa	213	-488
285	Oripää	244	-468
284	Vehmaa	291	-451
283	Reisjärvi	294	-412
282	Ylivieska	288	-407
281	Laihia	238	-322
280	Haapajärvi	224	-292
279	Loimaa	142	-274
278	Pertunmaa	273	-231
277	Pielavesi	231	-222
276	Vesanto	248	-206

Kunnan ja konsernin antolainat

Kajaani	Kajaani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kunnan antolainat	Antolainat 1000 €	10 410	8 508	7 758	7 596	69 551	69 846	70 994	72 152	73 031	74 196
	Riskiantol. 1000 €				7 596	69 551	69 846	70 994	72 152	73 031	74 196
	Osuus-%				100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Antolainat €/as	272	223	204	200	1 837	1 848	1 887	1 923	1 961	2 007
	Antolainat vero-%	1,92	1,56	1,44	1,39	12,07	12,07	12,20	12,39	12,48	12,98
	Verrokit ka €/as	111	107	109	110	112	168	195	313	339	341
	Verrokit ka vero-%	0,66	0,64	0,64	0,63	0,61	0,94	1,09	1,69	1,87	1,90
	Maan ka €/as	212	219	225	239	263	317	336	360	367	366
	Maan ka vero-%	1,68	1,71	1,72	1,77	1,85	2,20	2,30	2,46	2,50	2,51

Kajaani	Kajaani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Konsernin antolainat	Antolainat 1000 €	819	0	0	0	250	184	138	262	212	198
	Antolainat €/as	21	0	0	0	7	5	4	7	6	5
	Antolainat vero-%	0,15	0,00	0,00	0,00	0,04	0,03	0,02	0,05	0,04	0,03
	Verrokit ka €/as	30	14	16	19	18	17	17	19	22	22
	Verrokit ka vero-%	0,17	0,08	0,09	0,11	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11
	Maan ka €/as	48	50	52	53	56	66	55	66	69	70
	Maan ka vero-%	0,40	0,39	0,40	0,39	0,40	0,49	0,38	0,46	0,47	0,49

- Kajaanin antolainat ovat verrokkeja ja koko maata huomattavasti korkeammat.

Takaukset

Kajaani	Kajaani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Kunnan takaukset	Takaukset 1000 €	55 084	48 560	45 070	45 222	46 550	46 069	43 197	39 094	40 306	38 363	
	Ei konserni 1000 €					4 789	3 682	2 629	2 285	2 462	1 503	
	Osuus-%					10 %	8 %	6 %	6 %	6 %	4 %	
	Takaukset €/as	1 442	1 273	1 185	1 191	1 229	1 219	1 148	1 042	1 082	1 038	
	Takaukset vero-%	10,14	8,90	8,39	8,25	8,08	7,96	7,42	6,72	6,89	6,71	
	Verrokut ka €/as	825	835	877	1 008	1 105	1 213	1 315	1 258	1 277	1 430	
	Verrokut ka vero-%	4,96	5,02	5,16	5,73	5,94	6,61	7,06	6,54	6,73	7,62	
	Maan ka €/as	958	1 012	1 032	1 106	1 162	1 219	1 277	1 302	1 324	1 311	
Maan ka vero-%	7,67	8,25	8,21	8,55	8,52	8,85	9,19	9,46	9,57	9,58		

- Takauksista pääosa on annettu saman konsernin yhteisöille

Nettomenojen yksikköhinnat

Toiminnan järjestämisen kustannukset verrattuna +- 30 % vastaavankokoisiin kuntiin ja Manner-Suomen keskiarvoon

Toiminnalliset nettokustannukset

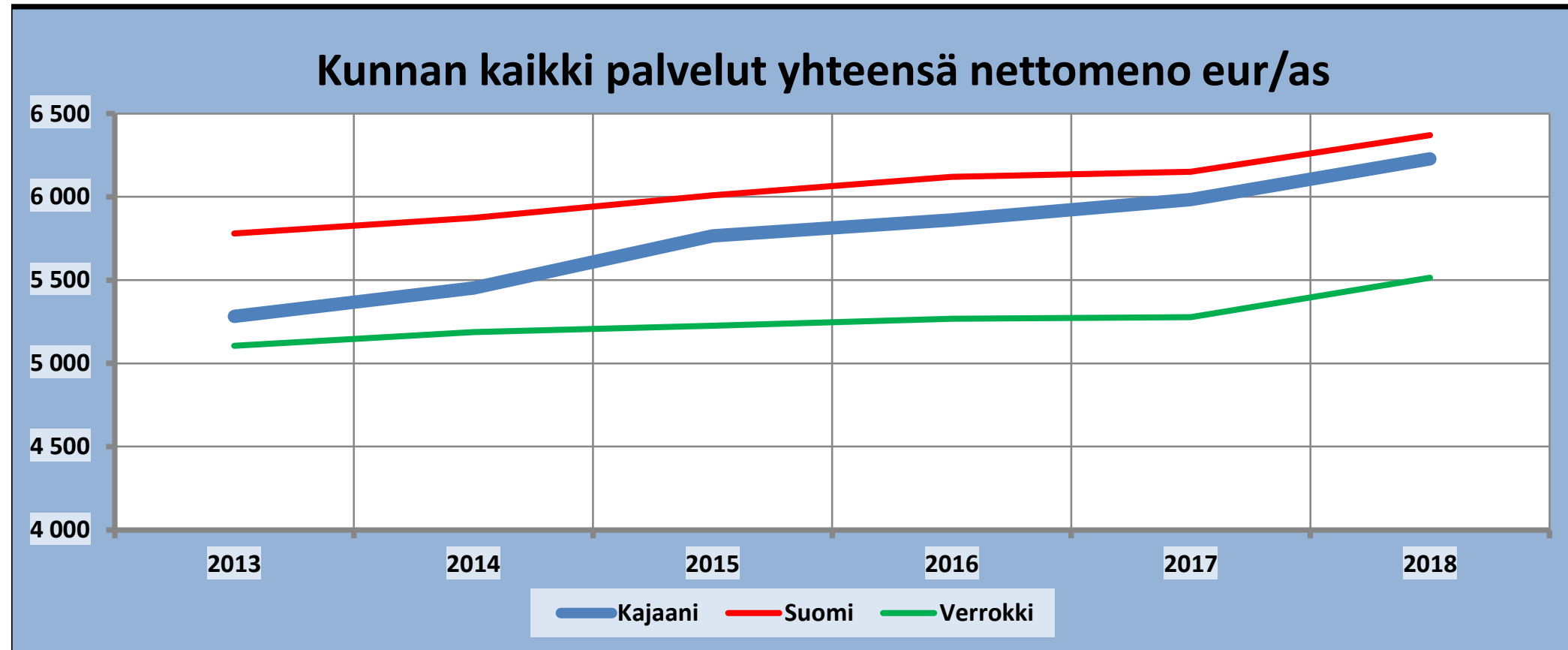
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Yleishallinto eur/asukas	90	173	84	90	82	107	-16 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	183	191	146	142	154	153	-8 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	104	108	79	81	83	102	-1 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	499 489	-2 463 915	-171 349	-339 525	35 043	-187 626	-17 %
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Muut palvelut eur/asukas	255	312	322	304	402	201	-6 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	354	337	384	414	418	428	3 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	228	236	219	249	240	255	1 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-1 043 910	-2 883 180	-3 880 750	-2 058 451	-6 053 258	1 991 898	-30 %
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Yleishallinto ja muut palvelut eur/as	346	485	406	394	485	308	-15 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	537	527	530	556	572	581	-1 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	331	344	298	330	323	356	1 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-544 421	-5 347 094	-4 052 099	-2 397 976	-6 018 216	1 804 272	-17 %

Toiminnalliset nettokustannukset

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Opetus ja kulttuuri eur/asukas	1 832	1 864	1 954	1 982	2 009	2 048	3 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	1 786	1 804	1 821	1 852	1 854	1 925	2 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	1 890	1 894	1 888	1 899	1 899	1 975	1 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	2 172 251	1 127 308	-2 470 730	-3 138 042	-4 101 217	-2 691 358	-26 %
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Sosiaalitoimi €/as	1 073	1 121	1 349	1 435	1 353	1 487	-438 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	1 412	1 468	1 559	1 602	1 619	1 702	5 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	1 148	1 195	1 266	1 314	1 272	1 340	4 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	2 870 448	2 809 247	-3 137 316	-4 552 059	-2 991 419	-5 467 787	-19 %
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Terveystieteiden huolto eur/asukas	2 031	1 982	2 058	2 051	2 138	2 386	#JAKO/0!
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	2 045	2 075	2 099	2 111	2 105	2 163	3 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	1 736	1 756	1 775	1 726	1 784	1 844	2 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-11 173 601	-8 567 269	-10 635 423	-12 170 424	-13 170 232	-20 038 357	-22 %
Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Perusturva yhteensä eur/asukas	3 103	3 103	3 407	3 486	3 490	3 873	-1114 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	3 457	3 542	3 658	3 713	3 723	3 865	4 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	2 884	2 951	3 041	3 040	3 056	3 183	3 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-8 303 153	-5 758 022	-13 772 739	-16 722 483	-16 161 651	-25 506 144	-21 %

Toiminnalliset nettokustannukset

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
Kaikki yhteensä eur/asukas	5 282	5 452	5 766	5 862	5 984	6 228	4 %
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	5 780	5 874	6 009	6 121	6 150	6 371	2 %
Viiteryhmän keskiarvo eur/asukas	5 105	5 188	5 227	5 269	5 278	5 514	2 %
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-6 675 323	-9 977 808	-20 295 568	-22 258 502	-26 281 083	-26 393 230	105 %

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Muut palvelut yhteensä, menot eur	37 297 000	37 523 000	39 887 000	70 647 000	70 921 000	75 793 000	72 589 000
Muut palvelut yhteensä, tulot eur	25 848 000	27 863 000	28 089 000	58 521 000	59 505 000	60 817 000	65 161 000
Nettomenot eur	11 449 000	9 660 000	11 798 000	12 126 000	11 416 000	14 976 000	7 428 000
Muut palvelut, nettomenot eur/as	302	255	312	322	304	402	201
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	356	354	337	384	414	418	428
Viiteryhmä, 18 kuntaa	237	228	236	219	249	240	255
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-2 434 020	-1 043 910	-2 883 180	-3 880 750	-2 058 451	-6 053 258	1 991 898
Kajaani / muista palveluista	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liikenneväylät, menot eur	6 091 000	6 259 000	6 247 000	6 329 000	6 507 000	6 439 000	8 414 000
Liikenneväylät, tulot eur	944 000	842 000	696 000	688 000	954 000	1 065 000	1 898 000
Nettomenot eur	5 147 000	5 417 000	5 551 000	5 641 000	5 553 000	5 374 000	6 516 000
Liikenneväylät, nettomenot eur/as	136	143	147	150	148	144	176
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	114	113	113	120	121	126	129
Viiteryhmä, 18 kuntaa	138	147	150	144	143	145	153
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	82 158	161 082	135 857	-233 365	-171 046	39 248	-846 404

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani / muista palveluista	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Palo- ja pelastustoimi, menot eur	7 086 000	7 350 000	7 586 000	7 351 000	7 571 000	7 775 000	7 396 000
Palo- ja pelastustoimi, tulot eur	3 722 000	3 855 000	3 945 000	3 866 000	4 119 000	4 048 000	3 883 000
Nettomenot eur	3 364 000	3 495 000	3 641 000	3 485 000	3 452 000	3 727 000	3 513 000
Palo- ja pelastustoimi, nettomenot eur/as	89	92	96	93	92	100	95
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	81	83	85	84	85	85	88
Viiteryhmä, 18 kuntaa	73	75	76	73	73	72	73
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-603 941	-671 996	-782 518	-731 948	-697 952	-1 036 707	-817 386

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten päivähoitossa olevat yhteensä	1 270	1 206	1 245	1 136	1 159	1 208	1 190
Lasten päivähoiton nettomenot eur/hoidossa oleva	14 374	15 488	15 366	17 859	18 383	16 725	17 449
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	11 599	11 994	11 957	12 142	12 225	12 083	12 791
Viiteryhmä, 18 kuntaa	12 174	12 550	12 447	12 501	12 752	12 885	13 848
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden €/hoidett	-2 200	-2 937	-2 920	-5 358	-5 631	-3 840	-3 601
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-2 793 914	-3 542 552	-3 635 069	-6 086 340	-6 526 080	-4 638 331	-4 284 978

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lasten päivähoiton hoitopäivät yhteensä	189 369	184 913	180 879	179 019	180 025	186 181	190 855
Lasten päivähoiton nettomenot eur/hoitopäivä	96	101	106	113	118	109	110
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	74	76	77	79	79	79	85
Viiteryhmä, 18 kuntaa	73	75	75	74	74	73	76
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden €/päivä	-24	-26	-31	-40	-44	-35	-33
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-4 514 959	-4 861 723	-5 555 434	-7 072 824	-7 931 348	-6 599 634	-6 359 291

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Esiopetuksessa oppilaita	444	416	452	440	431	421	426
Nettomenot eur/oppilas	6 570	6 291	5 538	5 509	5 074	6 565	7 077
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	6 381	6 630	6 629	7 764	6 767	6 945	7 106
Viiteryhmä, 18 kuntaa	5 133	5 272	5 414	5 363	5 407	5 277	5 628
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden €/oppilas	-1 437	-1 018	-124	-146	332	-1 288	-1 449
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-637 925	-423 663	-56 027	-64 140	143 293	-542 339	-617 340

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Perusopetuksessa oppilaita	3 396	3 608	3 612	3 645	3 641	3 668	3 710
Nettomenot eur/oppilas	8 955	8 287	8 249	8 433	8 562	8 809	9 034
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	9 335	9 509	9 763	10 153	10 373	10 273	10 541
Viiteryhmä, 18 kuntaa	8 202	8 453	8 513	8 332	8 382	8 391	8 722
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden €/oppilas	-753	167	263	-101	-180	-418	-312
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-2 557 048	601 164	951 191	-369 469	-654 721	-1 534 535	-1 157 366

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Perusopetuksessa opetustunteja yhteensä	239 704	244 588	250 284	253 577	255 387	253 422	247 691
Nettomenot eur/oppitunti	127	122	119	121	122	128	135
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	118	120	123	127	129	129	150
Viiteryhmä, 18 kuntaa	120	122	122	124	126	126	130
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden €/opetus	-7	-0	3	2	3	-1	-5
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-1 640 716	-8 047	760 311	578 826	883 685	-254 209	-1 225 072

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lukio-opetuksen käyttökustannukset eur	0	4 020 000	3 489 000	3 744 000	3 685 000	3 712 000	3 390 000
Lukio-opetuksen käyttötulot eur	0	0	0	30 000	46 000	32 000	21 000
Nettomenot eur	0	4 020 000	3 489 000	3 714 000	3 639 000	3 680 000	3 369 000
Lukio-opetuksen nettomenot eur/as	0,0	106,2	92,3	98,7	97,0	98,8	91,1
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	146,2	148,1	147,7	149,2	152,8	151,7	154,2
Viiteryhmä, 18 kuntaa	116,9	119,1	119,3	119,1	123,0	116,1	117,9
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	4 438 720	488 516	1 020 941	765 807	975 366	643 577	991 557

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kansalaisopisto käyttökustannukset eur	1 848 000	2 018 000	2 095 000	2 562 000	1 775 000	1 498 000	1 685 000
Kansalaisopisto käyttötulot eur	686 000	894 000	819 000	1 216 000	468 000	370 000	337 000
Nettomenot eur	1 162 000	1 124 000	1 276 000	1 346 000	1 307 000	1 128 000	1 348 000
Kansalaisopisto nettomenot eur/as	30,6	29,7	33,8	35,8	34,8	30,3	36,5
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	32,8	33,5	32,7	33,5	32,8	32,8	33,7
Viiteryhmä, 18 kuntaa	20,7	21,9	21,8	22,2	21,8	21,6	21,8
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-376 651	-295 244	-453 447	-509 305	-487 366	-324 442	-543 812

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kirjasto, menot eur	2 375 000	2 317 000	2 321 000	2 386 000	2 248 000	2 107 000	2 115 000
Kirjasto, tulot eur	241 000	235 000	238 000	228 000	241 000	176 000	94 000
Nettomenot eur	2 134 000	2 082 000	2 083 000	2 158 000	2 007 000	1 931 000	2 021 000
Kirjasto nettomenot eur/as	56,2	55,0	55,1	57,4	53,5	51,9	54,7
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	61,5	62,6	61,9	63,3	64,6	64,2	65,7
Viiteryhmä, 18 kuntaa	53,7	53,6	53,7	53,7	53,5	54,1	55,7
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-94 044	-51 203	-53 553	-136 961	2 056	81 932	39 802

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liikuntatoimi, menot eur	4 336 000	4 558 000	6 151 000	6 447 000	6 458 000	6 280 000	6 468 000
Liikuntatoimi, tulot eur	893 000	1 013 000	1 633 000	1 514 000	1 433 000	1 264 000	1 445 000
Nettomenot eur	3 443 000	3 545 000	4 518 000	4 933 000	5 025 000	5 016 000	5 023 000
Liikuntatoimi nettomenot eur/as	90,7	93,6	119,6	131,1	133,9	134,7	135,9
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	76,1	78,0	78,8	84,2	88,7	90,6	95,7
Viiteryhmä, 18 kuntaa	75,4	77,8	78,5	83,0	84,3	84,4	87,8
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-579 550	-599 491	-1 550 348	-1 809 827	-1 860 228	-1 874 207	-1 776 045

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nuorisotoimi, menot eur	1 273 000	1 280 000	1 281 000	1 505 000	1 250 000	1 255 000	1 254 000
Nuorisotoimi, tulot eur	132 000	151 000	145 000	185 000	261 000	229 000	452 000
Nettomenot eur	1 141 000	1 129 000	1 136 000	1 320 000	989 000	1 026 000	802 000
Nuorisotoimi nettomenot eur/as	30,0	29,8	30,1	35,1	26,4	27,6	21,7
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	26,8	28,0	28,3	29,5	30,2	31,5	32,2
Viiteryhmä, 18 kuntaa	25,7	27,6	28,2	26,8	25,6	27,4	28,5
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-163 798	-85 476	-71 866	-313 392	-29 270	-5 676	251 287
Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Museot, teatterit jne, menot	3 457 000	3 363 000	3 418 000	3 509 000	3 990 000	4 074 000	4 078 000
Museot, teatterit jne, tulot	63 000	24 000	42 000	0	709 000	712 000	1 209 000
Nettomenot eur	3 394 000	3 339 000	3 376 000	3 509 000	3 281 000	3 362 000	2 869 000
Museot, teatterit jne. nettomeno eur/as	89,4	88,2	89,3	93,3	87,4	90,3	77,6
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	20,2	20,5	20,3	20,5	21,1	21,2	22,1
Viiteryhmä, 18 kuntaa	29,0	29,8	28,1	29,7	30,1	31,2	32,8
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-2 292 392	-2 208 840	-2 315 416	-2 391 952	-2 152 473	-2 201 144	-1 657 904
Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Yleinen kulttuuritoimi , menot	1 052 000	1 133 000	1 205 000	3 386 000	1 781 000	1 542 000	1 452 000
Yleinen kulttuuritoimi, tulot	279 000	303 000	295 000	317 000	357 000	217 000	316 000
Nettomenot eur	773 000	830 000	910 000	3 069 000	1 424 000	1 325 000	1 136 000
Yleinen kulttuuritoimi nettomeno eur/as	20,4	21,9	24,1	81,6	38,0	35,6	30,7
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	13,6	13,5	13,6	28,4	14,5	15,8	15,9
Viiteryhmä, 18 kuntaa	14,1	13,6	15,4	34,4	14,3	16,4	16,4
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	-238 702	-313 254	-327 181	-1 774 530	-888 821	-714 010	-528 030

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Perusterveydenhuolto, menot	0	13 453 000	10 901 000	13 574 000	13 754 000	14 113 000	14 409 000
Perusterveydenhuolto, tulot	0	0	0	309 000	310 000	0	0
Nettomenot eur	0	13 453 000	10 901 000	13 265 000	13 444 000	14 113 000	14 409 000
Perusterveydenhuolto, nettomenot eur/as	0	355	288	353	358	379	390
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	451	465	469	451	454	459	475
Viiteryhmä, 18 kuntaa	358	363	345	341	346	371	384
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	13 606 889	303 466	2 147 545	-430 712	-466 368	-303 388	-215 923

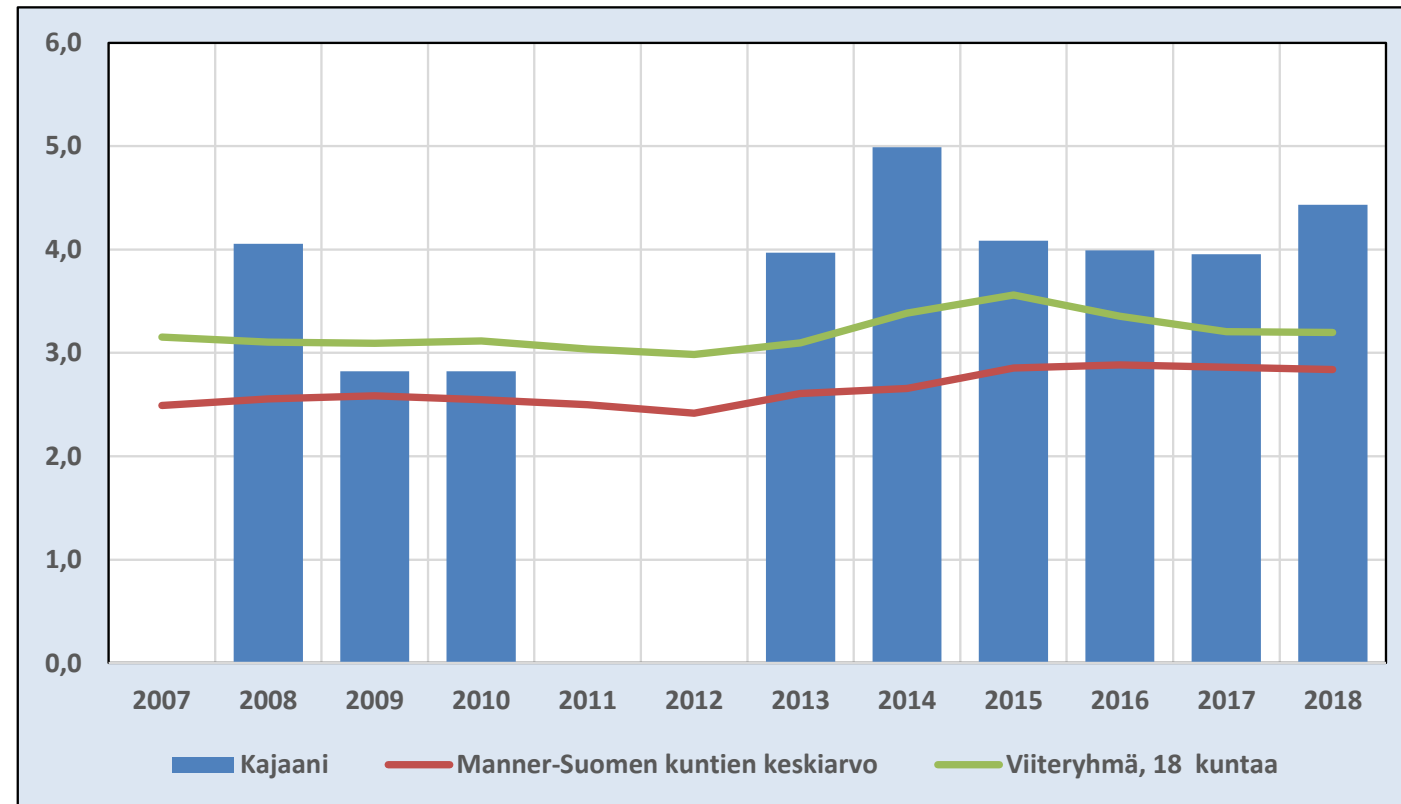
Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hammaslääkäri, menot	0	3 853 000	3 668 000	3 780 000	3 575 000	3 326 000	3 487 000
Hammaslääkäri, tulot	0	0	0	0	0	0	0
Nettomenot eur	0	3 853 000	3 668 000	3 780 000	3 575 000	3 326 000	3 487 000
Hammaslääkäri, nettomenot eur/as	0,0	101,7	97,1	100,5	95,3	89,3	94,3
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	84,1	91,1	90,2	95,5	92,9	92,0	96,9
Viiteryhmä, 18 kuntaa	76,9	81,9	80,3	81,3	79,8	80,2	82,9
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	2 921 709	-750 861	-634 236	-721 478	-580 116	-340 646	-421 026

Kajaani	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Erikoissairaanhoito, menot	0	53 412 000	54 390 000	54 209 000	53 643 000	55 830 000	63 883 000
Erikoissairaanhoito, tulot	0	0	0	0	0	0	0
Nettomenot eur	0	53 412 000	54 390 000	54 209 000	53 643 000	55 830 000	63 883 000
Erikoissairaanhoito, nettomenot eur/as	0	1 410	1 439	1 441	1 430	1 499	1 728
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	1 090	1 213	1 245	1 287	1 310	1 315	1 349
Viiteryhmä, 18 kuntaa	1 069	1 124	1 169	1 215	1 160	1 189	1 227
Rahankulutus viiteryhmän keskiarvoon nähden	40 588 742	-10 830 485	-10 202 753	-8 503 978	-10 105 438	-11 558 247	-18 514 373

Perusterveydenhuollon käyttö suhteessa erikoissairaanhoidon

Erikoissairaanhoidon käyttö eur/as per perusterveydenhuolto eur/as

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kajaani	0,0	4,1	2,8	2,8			4,0	5,0	4,1	4,0	4,0	4,4
Manner-Suomen kuntien keskiarvo	2,5	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,7	2,9	2,9	2,9	2,8
Viiteryhmä, 18 kuntaa	3,2	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0	3,1	3,4	3,6	3,4	3,2	3,2

Kajaanissa erikoissairaanhoidon käyttöä suhteessa perusterveydenhuoltoon paljon.

Osan selittää ikärakenne, sairastavuus jne. Iso merkitys on myös palvelujen saatavuudella.

(2011 ja 2012 Kainuun soten osalta tilastointitietoa puuttui).

Nettokustannuksia per yksikkö - päivähoito

	Kajaani	Sotkamo	Suomussal	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	
Nettokäyttökustannukset yhteensä 1000€	20 764	5691	2690	26055	11457	40529	24973	9628
Nettokäyttökustannukset ilman palveluseleitä, yksityistä tukea ja kotihoidon tukea	15 911	5226	2351	20431	7537	28141	21158	7639
..josta yksityisen hoidon tuki	48	26	0	274	0	41	116	293
..kotihoiton tuki	1 276	333	320	1958	863	2125	3487	935
..osittainen hoitoraha	73	17	8	101	43	102	117	34
..joustava hoitoraha	159	54	12	152	60	187	194	65
..palvelusetelikulut	3 273	74	0	3146	2955	9938	0	615
								keskiarvo
Nettokäyttökustannukset lasta kohden (1-6 + 0,25*0)	9 452	9 344	9 204	9 139	9 075	10 330	7 092	8106
Nettokäyttökustannukset ilman palveluseleitä, yksityistä tukea ja kotihoidon tukea	13 371	10 820	8 643	12 473	13 754	13 727	9 450	10711
								keskiarvo
Lapsia päivähoitossa 31.12 kpl(ei kotihoidon tuella), mistä	1 740	523	272	2210	1008	3259	2301	850
Kunnan päivähoito	1 190	483	272	1638	548	2050	2239	707
Palveluseteli	528	33	0	501	460	1194	0	94
Yksityisen hoidon tuella	22	7	0	71	0	15	62	48
Kotihoiton tuella joulukuussa	366	89	57	529	219	576	933	133
Joustava hoitoraha	77	21	5	61	21	97	95	28
Osittainen hoitoraha	62	13	10	96	35	97	105	30
Varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä 31.12.	2 245	646	344	2896	1283	4029	3434	1040
Lapsia 1-6 + 0,25*0	2 197	609	292	2851	1263	3924	3521	1128
Osuus lapsista 1-6 + 0,25*0	102 %	106 %	118 %	102 %	102 %	103 %	98 %	1
								keskiarvo
Hoitomuodon osuus varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista								
Kunnan päivähoito	53 %	75 %	79 %	57 %	43 %	51 %	65 %	67 %
Palveluseteli	24 %	5 %	0 %	17 %	36 %	30 %	0 %	5 %
Yksityisen hoidon tuella	1 %	1 %	0 %	2 %	0 %	0 %	2 %	2 %
Kotihoiton tuella	16 %	14 %	17 %	18 %	17 %	14 %	27 %	21 %
Joustava hoitoraha	3 %	3 %	1 %	2 %	2 %	2 %	3 %	2 %
Osittainen hoitoraha	3 %	2 %	3 %	3 %	3 %	2 %	3 %	2 %

Nettokustannuksia per yksikkö - esiopetus

	Kajaani	Sotkamo uomussalmi	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo	
Esiopetuksen opetustuntien lukumäärä	23 964	5 250	3 016	27 662	13 784	49 284	33 280	11 225
Oppilaita esiopetuksessa yhteensä	421	108	58	563	207	792	665	207
6 -vuotiaat	418	97	53	498	201	728	640	207
Oppilaita esiopetuksessa yhteensä/kaikki 6-vuotiaat	1,02	1,05	1,17	1,03	0,98	1,04	1,03	1
Esiopetusoppilaita päivähoiton yhteydessä	411	96	2	513	186	746	656	175
Esiopetusoppilaita koulun yhteydessä	15	6	60	0	11	14	1	34
Esiopetuksen opetustuntien lukumäärä, kpl/vuosi/esiopetusoppila	56,25	51,47	48,65	53,92	69,97	64,85	50,65	58,24
Kustannukset euroa/oppilas	Kajaani	Sotkamo uomussalmi	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo	
Opetus	3 580	11 598	2 774	2 569	3 959	3 489	2 715	3 468
Kuljetus	77	422	1 419	380	503	186	88	653
Ruokailu	784	422	597	770	807	272	464	657
Muu oppilashuolto	620	0	839	0	964	178	1 050	635
Sisäinen hallinto	415	559	597	649	431	109	174	333
Kiinteistöjen ylläpito	876	314	1 339	1 444	1 558	726	738	1016
Yhteensä ilman pieniä hankkeita	6 352	13 314	7 565	5 813	8 223	4 961	5 230	6 762
Pienet hankkeet	0	0	0	0	0	0	14	57
Käyttömenot yht ilman sairaita ja vammaisia oppilaita	6 352	13 314	7 565	5 813	8 223	4 961	5 244	6 819
Toiminnoittaiset käyttömenot yhteensä	6 540	13 529	9 355	6 072	9 096	5 375	5 508	7 331
Kustannukset euroa/oppitunti	Kajaani	Sotkamo uomussalmi	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo	
Opetus	63,64	225,33	57,03	47,65	56,59	53,81	53,61	67,86
Kuljetus	1,38	8,19	29,18	7,05	7,18	2,86	1,74	13,87
Ruokailu	13,94	8,19	12,27	14,28	11,54	4,20	9,16	13,30
Muu oppilashuolto	11,02	0,00	17,24	0,00	13,78	2,74	20,73	11,53
Sisäinen hallinto	7,39	10,86	12,27	12,04	6,17	1,68	3,43	6,27
Kiinteistöjen ylläpito	15,57	6,10	27,52	26,79	22,27	11,20	14,57	22,07
Yhteensä ilman pieniä hankkeita	113	259	156	108	118	76	103	135
Pienet hankkeet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	1,20
Käyttömenot yht ilman sairaita ja vammaisia oppilaita	113	259	156	108	118	76	104	136,12
Toiminnoittaiset käyttömenot yhteensä	116	263	192	113	130	83	109	144,89

Nettokustannuksia per yksikkö - perusopetus

	Kajaani	Sotkamo omussalmi	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo	
Opetus, euroa/tunti	70	74	66	66	69	70	68	77
Majoitus ja kuljetusoppilaita	750	500	339	1 170	625	815	965	382
Majoitus ja kuljetus eur/oppilas	1 611	1 942	3 025	1 600	1 323	2 566	810	2034
Laskennallinen ruokailukulu eur/päivä	3,43	2,96	4,00	2,37	2,55	2,12	2,40	3,53
Oppilasmäärä yhteensä	3 694	1 035	623	5 277	2 052	5 814	5 441	1778
Perusopetuksen opetustunteja kpl/vuosi	247 691	77 976	50 338	344 365	139 657	375 129	356 316	125828
Perusopetuksen opetus, euroa/tunti	120,75	118,31	132,42	131,27	119,14	120,60	113,91	136,56
Perusopetuksen opetus, euroa/oppilas	8 098	8 913	10 708	8 567	8 109	7 782	7 461	9336
Perusopetuksen tunneita tukiovetustunnit	1 713	286	451	4 927	1 644	2 468	3 254	1382
Opetustunnit/oppilas	67	75	81	65	68	65	65	77
Kustannukset, euroa/oppilas	Kajaani	Sotkamo omussalmi	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo	
Opetus	4 819	5 534	5 741	4 283	4 669	4 400	4 541	5 339
Majoitus ja kuljetus	327	938	1 645	355	403	359	144	769
Ruokailu	632	554	734	425	471	389	445	651
Muu opiskelijahuolto	404	326	517	547	280	409	258	451
Sisäinen hallinto	371	529	627	719	564	365	380	540
Kiinteistöjen ylläpito	1 544	1 032	1 444	2 238	1 721	1 859	1 693	1 585
Yhteensä ilman pieniä hankkeita	8 098	8 913	10 708	8 567	8 109	7 782	7 461	9 336
Pienet.hankkeet	96	58	109	82	247	0	206	156
Yhteensä ml pienet hankkeet	8 194	8 971	10 818	8 649	8 355	7 782	7 667	9 492
Toiminnoittaiset käyttömenot yht	8 903	9 467	11 671	9 878	8 986	8 475	8 226	10 128

Nettokustannuksia per yksikkö - lukio

	Kajaani	Sotkamo	Suomussa	Mikkeli	Iisalmi	Rovaniemi	Kokkola	Keskiarvo
Lukioiden lukumäärä	1	1	1	4	1	3	3	1,18
Lukiokoulutus, opetustunnit kpl/v	20 080	13 167	7 353	63 704	14 079	42 164	42 371	14 307
Lukiokoulutus, oppilasmäärät	603	318	114	1 779	318	1 020	855	314
Opetustuntien lukumäärä kpl/oppilas	11,74	29,13	26,93	27,76	14,77	14,51	18,59	21
Kustannukset eur/tunti	0	0	0	0	0	0	0	Keskiarvo
Opetus	103	138	100	85	123	109	95	73
Majoitus ja kuljetus	0	1	0	0	0	0	0	0
Ruokailu	10	15	9	6	6	8	7	6
Muu opiskelijahuolto	0	0	0	0	0	0	0	0
Sisäinen hallinto	28	17	10	20	15	11	17	9
Kiinteistöjen ylläpito	30	26	27	22	39	26	18	19
Yhteensä ilman pieniä hankkeita	170	197	146	133	184	155	136	108
Kustannukset eur/oppilas	0	0	0	0	0	0	0	Keskiarvo
Opetus	3 434	5 701	6 456	3 032	5 459	4 520	4 692	5 049
Majoitus ja kuljetus	0	35	0	2	0	0	0	22
Ruokailu	325	632	605	205	267	315	330	402
Muu opiskelijahuolto	2	0	9	0	6	0	23	30
Sisäinen hallinto	925	689	632	712	686	474	821	612
Kiinteistöjen ylläpito	990	1 082	1 728	800	1 745	1 089	896	1 269
Yhteensä ilman pieniä hankkeita	5 677	8 138	9 430	4 751	8 164	6 397	6 763	7 384

Mikä kokonaisuus on kasvanut?

Trendikasvu			Muutos%	Muutos	Osuus
Kajaani	2009	2018	2009-18	euroa	muut:sta
Kaikki	149 810	230 279	54 %	80 469	
Non-SOTE	70 113	87 078	24 %	16 965	21,1 %
SOTE	79 697	143 201	80 %	63 504	78,9 %
Sosiaalitoimi	18 539	54 995	197 %	36 456	45,3 %
Terveysthuolto	61 159	88 206	44 %	27 047	33,6 %
Perusterveys yms	23 274	24 323	5 %	1 049	1,3 %
Erikoissairaanhoido	37 885	63 883	69 %	25 998	32,3 %

Kajaani	2009	2018	Muutos%	Muutos	Osuus
Kajaani	2009	2018	2009-18	euroa	muut:sta
Kaikki	3 921	6 228	59 %	2 308	
Non-SOTE	1 835	2 355	28 %	520	22,5 %
SOTE	2 086	3 873	86 %	1 787	77,5 %
Sosiaalitoimi	485	1 487	207 %	1 002	43,4 %
Terveysthuolto	1 601	2 386	49 %	785	34,0 %
Perusterveys yms	609	658	8 %	49	2,1 %
Erikoissairaanhoido	991	1 728	74 %	736	31,9 %

Verrokki	2009	2018	Muutos-%	Muutos	Osuus
Verrokki	2009	2018	Muutos-%	euroa	muut:sta
Kaikki	2 766 060	3 625 419	31 %	859 359	
Non-SOTE	1 245 920	1 532 804	23 %	286 884	33,4 %
SOTE	1 520 140	2 092 615	38 %	572 475	66,6 %
Sosiaalitoimi	580 156	882 973	52 %	302 817	35,2 %
Terveysthuolto	939 984	1 209 642	29 %	269 658	31,4 %
Perusterveys yms	332 271	404 728	22 %	72 457	8,4 %
Erikoissairaanhoido	607 713	804 914	32 %	197 201	22,9 %

- 2009–2018 78,9 %:ia toimintakatteen kasvusta on aiheutunut soten kasvusta.
- Soten osuus kasvusta on verrokkia ja koko maata suurempi.

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Yleishallinto, eur/as	499 489	-2 463 915	-171 349	-339 525	35 043	-187 626
Muut palvelut, eur/as	-1 043 910	-2 883 180	-3 880 750	-2 058 451	-6 053 258	1 991 898
...liikenneväylät eur/as	161 082	135 857	-233 365	-171 046	39 248	-846 404
...palo- ja pelastustoimi eur/as	-671 996	-782 518	-731 948	-697 952	-1 036 707	-817 386
...toimitilat ja vuokrauspalvelut eur/as	-924 883	-1 062 797	-90 158	569 918	-1 711 793	-534 010
...liikeluontoiset eur/as	950 504	385 514	951 443	0	0	0
...Vesihuolto eur/as	295 291	319 533	1 072 000	983 000	1 669 000	1 892 000
Opetus- ja kulttuuritoimi eur/as	2 172 251	1 127 308	-2 470 730	-3 138 042	-4 101 217	-2 691 358
...lasten päivähoito eur/as	2 157 218	1 440 231	-36 249	-971 315	-392 005	-327 731
...nettomeno hoidossa olevaa kohden	-2 937	-2 920	-5 358	-5 631	-3 840	-3 601
...nettomeno hoitopäivää kohden	-26	-31	-40	-44	-35	-194
...lasten päiväkotihoidon hoidettavaa kohden	-96	-686 440	0	0	0	0
...nettomeno päiväkotihoidon hoidettavaa kohden	-3 247	-3 281	0	0	0	0
...nettomeno päiväkotihoidon hoitopäivää kohden	-26	-31	0	0	0	0
...perhepäivähoito eur/as	-83 787	-64 032	0	0	0	0
...perhepäivähoidon hoidettavaa kohden	-10 936	-12 305	0	0	0	0
...perhepäivähoidon hoitopäivää kohden	-87	-90	0	0	0	0
...esiopetus eur/as	-171 915	-12 332	157 279	353 911	-343 711	-485 182
...esiopetuksen hoidettavaa kohden	-1 018	-124	-146	332	-1 288	-1 449
...esiopetuksen opetustuntia kohden	25	34	35	34	15	-10
...perusopetus eur/as	4 284 304	4 595 977	3 686 942	3 693 487	2 577 107	2 686 506
...perusopetuksen oppilasta kohden	167	263	-101	-180	-418	-312
...perusopetuksen opetustuntia kohden	-0	3	2	3	-1	-5
...lukio-opetus eur/as	488 516	1 020 941	765 807	975 366	643 577	991 557
...lukio-opetus oppilasta kohden	1 542	1 760	1 230	1 540	0	0
...lukio-opetus oppituntia kohden	0	8	-4	0	-28	-10
...kansalaisopisto eur/as	-295 244	-453 447	-509 305	-487 366	-324 442	-543 812
...kirjasto eur/as	-51 203	-53 553	-136 961	2 056	81 932	39 802
...liikuntatoimi eur/as	-599 491	-1 550 348	-1 809 827	-1 860 228	-1 874 207	-1 776 045
...nuorisotoimi eur/as	-85 476	-71 866	-313 392	-29 270	-5 676	251 287
...museot eur/as	-2 208 840	-2 315 416	-2 391 952	-2 152 473	-2 201 144	-1 657 904
...yleinen kulttuuritoimi eur/as	-313 254	-327 181	-1 774 530	-888 821	-714 010	-528 030

Toiminnalliset nettokustannukset – tarkempi tarkastelu

Kajaani	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sosiaali- ja terveystoimi eur/as	-8 303 153	-5 758 022	-13 772 739	-16 722 483	-16 161 651	-25 506 144
Sosiaalitoimi	2 870 448	2 809 247	-3 137 316	-4 552 059	-2 991 419	-5 467 787
...sote hallinto eur/as eur/as	95 344	451 416	0	0	0	0
...lasten ja nuorten laitoshoido eur/as	906 147	547 556	252 344	11 848	582 938	-816 296
...lasten ja nuorten laitoshoido, hoidettavaa koh	23 207	27 048	0	0	0	0
...lasten ja nuorten laitoshoido, hoitopäivää koh	64	86	0	0	0	0
...muut lasten- ja perheiden palvelut eur/as	-1 129 104	-810 212	-326 575	1 323 749	1 367 095	1 635 879
...vammaishuollon laitospalvelut eur/as	-751 292	-492 048	-1 158 781	-1 980 164	-1 246 272	-661 468
...kotipalvelu eur/as	-6 206 720	-767 993	-110 250	-196 754	-648 842	-571 788
...kotipalvelu, kotitaloutta kohden	-12 437	-2 573	0	0	0	0
...vanhustenhuolto, laitospalvelut eur/as	2 470 521	2 316 061	1 784 928	998 902	507 028	557 166
...tehostettu palveluasuminen eur/as	5 003 029	-1 295 215	-2 628 605	-1 890 054	-2 836 436	-2 089 521
Terveystoimi eur/as	-11 173 601	-8 567 269	-10 635 423	-12 170 424	-13 170 232	-20 038 357
...perusterveydenhuolto eur/as	303 466	2 147 545	-430 712	-466 368	-303 388	-215 923
...hammaslääkäri eur/as	-750 861	-634 236	-721 478	-580 116	-340 646	-421 026
...erikoissairaanhoito eur/as	-10 830 485	-10 202 753	-8 503 978	-10 105 438	-11 558 247	-18 514 373
...vuodeosaston oma toiminta eur/as	593 522	510 103	-194 978	-237 082	-211 466	-320 521
...ympäristöterveydenhuolto eur/as	-489 242	-387 929	-504 332	-464 080	-466 233	-566 514
Kaikki yhteensä	-6 675 323	-9 977 808	-20 295 568	-22 258 502	-26 281 083	-26 393 230

Sopeutustarve

Talouden tasapaino: Kuntalaki 110 §

- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää.
- Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).
- Alijäämän kattamisvelvollisuus tarkoittaa sitä, että kunnan on tehtävä aitoa tulosta (tuloslaskelman tulot ovat riittävän paljon suuremmat kuin menot). Myös kertaluontoinen kauppa, jossa myyntihinta ylittää tasearvon riittävän paljon voi poistaa taseen alijäämän. Tämä ei kuitenkaan ole useinkaan riittävä rakenteellinen muutos.

Sekä talousarviossa, mutta myös suunnitelmassa kannattaa katsoa (laskea) toimintakatteen kasvukerrointa, jos kerroin on hyvin pieni, eikä sopeutuskeinoja ole kirjoitettu näkyville, saattaa tasapaino perustua kirjoituspöytätyöhön tai poliittiseen *toivotaan toivotaan* – *tarkoituksenmukaisuuteen*.

Muita keinoja ”kirjoittaa” tasapaino ovat esimerkiksi tontinmyyntitulot tai epärealistinen verotulon nousu ilman veronkorotusta.

Kunnan arviointimenettely, uusi kuntalaki 118§

Arviointimenettely käynnistyy, jos

- Kunta ei ole kattanut alijäämää (peruskunnan taseessa) säädetyssä määräajassa (huom. siirtymäsäännökset) tai
- Kriisikuntakriteerien perusteella (huom. konsernitiedot v. 2017 lukien):
 - Asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa tai
 - Kaikki seuraavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet säädetyt raja-arvot:
 - Kuntakonsernin vuosikate negatiivinen
 - Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimääräinen
 - Asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla
 - Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen vähintään 50 prosenttia

VM kriteerit

Arviointimenettelyn kriteerit 2017 →

1.
kunnan
taseeseen
kertynyt
alijäämä
(neljä tilikautta)

2.
kuntakonsernin
tunnusluvut
(alijäämäkriteeri
tai kaikki neljä
kriteeriä
täytyvät kahdessa
tilinpäätöksessä
peräkkäin)

Arviointimenettely *voidaan* käynnistää,

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Pykälän 3 momentissa tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen ylläpitämiin konsernitilinpäätösten tietoihin ja kunnan vahvistamaan tuloveroprosenttiin perustuen. Edellä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vuosikate lasketaan ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta. Lisäksi 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettu konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa konsernituloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainamäärä kahdeksalla.

Onko jo sopeutettu?

Kajaani	-0,21 %			-0,31 %			-0,58 %		
	2009...2012			2012...2015			2015...2018		
	Kajaani	Sama kasvu	Koko maa	Kajaani	Sama kasvu	Koko maa	Kajaani	Sama kasvu	Koko maa
Toimintakate	4,31 %	4,77 %	4,69 %	5,89 %	1,93 %	1,77 %	1,52 %	1,12 %	0,91 %
Verotettava tulo	0,30 %	1,10 %	0,91 %	2,01 %	2,10 %	1,92 %	-0,58 %	-0,82 %	-1,27 %
Veroprosentti	0,333	0,187	0,187	0,333	0,254	0,262	0,000	0,076	0,082
Yhteisöverot	-4,35 %	-1,32 %	-1,81 %	12,28 %	13,99 %	14,32 %	-4,14 %	0,68 %	0,52 %
Kiinteistöverot	12,08 %	9,61 %	9,31 %	4,21 %	9,37 %	9,53 %	1,15 %	3,76 %	3,62 %
Valtionosuudet	5,17 %	3,84 %	4,27 %	9,85 %	0,10 %	0,47 %	1,21 %	-0,43 %	-0,21 %
Poistot	6,50 %	4,36 %	4,30 %	3,85 %	6,45 %	6,60 %	3,68 %	3,57 %	3,43 %
Bruttoinv. eur/as	602	548	668	743	641	826	707	573	649

Toimintakate	2009...2012	2012...2015	2015...2018
eur/as	4,53 %	6,22 %	2,11 %

- Aikasarjoissa verrataan Kajaanin kanssa samalla tavalla kasvaneiden kuntien ja koko maan toimintakatteen, tulojen, poistojen ja investointien kehitystä.
- 2009-2012 kaikkien toimintakate kasvoi samassa suhteessa – seuraavassa aikasarjassa Kajaani jatkoi kasvua, kun muissa vastaavissa kunnissa alettiin jo toimintakatteen kasvua leikata; kuten muissakin Suomen kunnissa. Viimeiseen jaksoon tultaessa, Kajaanin toimintakustannukset kasvavat edelleen nopeammin kuin verrokkien tai koko maan keskiarvo.
- Verotettavan tulon ja valtionosuuden kasvulla ei ole voitu kattaa menojen kasvua.

Kuntatalousohjelma 2020 – 2023 (VM), kevät 2019

Taulukko 16. Kuntatalouden kehitys vuosina 2018–2023, kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa, käyvin hinnoin

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-28,5	-29,4	-30,6	-31,7	-32,9	-34,1
2. Verotulot	22,4	23,8	24,6	25,5	26,3	27,0
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,5	8,3	9,3	9,4	9,8	10,2
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,3	0,2	0,1	0,0	-0,1
5. Vuosikate	2,7	2,9	3,4	3,3	3,2	3,1
6. Poistot	-2,7	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	0,0	0,1	0,5	0,3	0,1	-0,1
Rahoitus						
9. Vuosikate	2,7	2,9	3,4	3,3	3,2	3,1
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Tulorahoitus, netto	2,4	2,6	3,1	2,9	2,8	2,7
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-5,0	-5,2	-5,2	-5,2	-5,2
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,9	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8
15. Investoinnit, netto	-3,8	-4,1	-4,3	-4,3	-4,5	-4,4
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-1,5	-1,5	-1,2	-1,5	-1,6	-1,7
17. Lainakanta	19,4	21,0	22,2	23,8	25,5	27,2
18. Kassavarat	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
19. Nettovelka (lainat – kassavarat)	13,4	15,0	16,2	17,7	19,4	21,2

- Valtionosuuksien arvioidaan nousevan merkittävästi (n. 1 mrd.) 2020.
- Suurin osa valtionosuuden kasvusta johtuu kilpailukyky sopimukseen liittyvien määräaikaisten lakien voimassaolon päättymisestä. Kun kilpailukyky sopimus päättyy vuonna 2019, myös kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kilpailukyky sopimuksen takia tehty vähennys poistuu lomarahasäästön osalta (**315 milj. euroa**).
- Kilpailukyky sopimus on leikannut valtionosuutta osittain kaksinkertaisesti kustannustenjaon tarkistuksen kautta. Tämä kaksinkertainen kiky-leikkaus kompensoidaan kunnille vuosien 2019–2022 osalta yhtenä eränä vuonna 2020 (**237 milj. euroa**).
- Kilpailukyky sopimuksen voimassaolon päättymisen lisäksi myös indeksikorotusten määräaikainen vuosia 2016–2019 koskenut jäädytys päättyy.
- Lisäksi valtionosuutta kasvattaa muun muassa kustannustenjaon tarkistus vuoden 2017 toteutuneiden kustannusten pohjalta noin **100 milj. eurolla** ylöspäin. Valtionosuuksia kasvattavat kehyskaudella indeksitarkistuksen lisäksi myös verotulomenetysten kompensatiot kunnille.

Jäljempänä olevat laskelmat perustuvat valtionosuuden VM:n 4.4. ohjelmassa lupaan kasvuun.

Painelaskelmat

Painelaskelmat

Painelaskelma:

- Käsitteellisesti painelaskelma perustuu trendiin ja siihen, että paine saadaan ulos olettaen, että mikään käyttäytymisessä ei muutu. Valtion käyttämä kestävyysvaje on puhdas painelaskelma.
- VM:n jne kanssa on kehitetty sopeutettu trendi, missä otetaan huomioon mennyt kehitys ja tiedossa olevat asiat.
- Trendi- tai painelaskelma ei ole ennuste.

Sopeutettu trendi:

- Lähtötilanteessa kunnan omat arviot toimintakatteen muutoksista 2019-2020 ohitettiin.
- Otettu huomioon:
 - inflaatio.-oletama 1,5 %/v.
 - tiedossa olevat valtionosuusleikkaukset ja valtionosuusuudistus
 - Uusi valtionosuusjärjestelmä on mallinnettu tarveperusteisena. Vuotuiset indeksikorotukset ja inflaatio -> 2019 0 %/v. ja tästä eteenpäin 1,5 %/v.
 - ikääntyminen – kuntakohtainen nettomeno eur/yli 75-vuotias, kuntakohtainen muutos. Jättää huomiotta verotettavan tulon muutoksen eläköitymistilanteessa.
 - Verotulojen muutokset toteutettiin kuntaliiton veroennustekehikon avulla.
 - Korkotasona on kunnan 2018 laskennallinen korkotas.

Painelaskelman perusteet

Tausta-aineistot:

- Kunnan tilinpäätös/tilinpäätösennuste 2018
- uusin talousarvio (toimintakate laskettu trendillä)
- Kuntaliiton veroennustekehikko vuosille 2018–2021
- Valtionosuuspäätökset 2018 ja 2019
- Kuntien tilinpäätökset 1997–2017 (Tilastokeskus)
- Kuntien talous- ja toimintatilasto 2005–2014, Kuntien käyttötalous 2015–2018, tilastokeskus
- Tilastokeskuksen väestöennuste
- Valtionosuusjärjestelmä 2015 (VM, OKM) vaatii siis mallinnuksen, missä on otettava huomioon väestömuutos – jokaiselle ikäryhmälle tulee oma valtionosuus, voidaan olettaa, että olosuhdetekijät pysyvät nykyisellään (kielisyys, saaristolaisuus jne)
- Sote-uudistuksen talousvaikutukset (VM) – mallinnuksessa yhdistetään tilastokeskuksen toiminnalliset tiedot ja valtionvarainministeriön laskentatiedot.

Laskenta:

- Kaikissa tulevaisuuteen menevissä arvioissa huomioitu inflaatiooletus ja toisaalta trendiin perustuvat kertoimet on siten deflatoitu ennen kertoimen määrittämistä.
- Toimintakatteen ja verotettavan tulon kehitys lasketaan eur/asukas ja siihen kohdennetun muutuskertoimen perusteella. Ei siis suoraan euroihin kohdistuen.
- Lähtötietona kunnan tilinpäätös/-ennuste 2018
- Korkokulut ja –tuotot 2018 toteuman mukaan → saadaan laskennalliset korkoprosentit tuleville vuosille
- Muut rahoituserät kunnan arvion perusteella
- Poistot 2018 toteuman mukaan saadaan laskennallinen poistoprosentti tuleville vuosille – laskettava käyttöomaisuuden suhdetta kulloisiinkin poistoprosentteihin.
- Verotulot 2022 veroennustekehikosta, vuodesta 2022 veropohjat muuttuvat historiaan pohjautuvan trendin (eur/as) perusteella
- Valtionosuudet 2019 päätösten mukaan. 2020 mallinnetun valtionosuusjärjestelmän perusteella
- Investoinnit kunnan oman arvion perusteella 2021 vuoteen ja tästä eteenpäin historiaan perustuvalla kertoimella (eur/as)
- Sote-uudistuksen vaikutukset huomioitu VM:n arvioiden mukaisesti. Uudistuksen talousvaikutus 2021 on määritetty kunnan kannalta neutraaliksi
- Laskennan taustalla pyörivät lainakanta ja investoinnit. Lainakannan ja rahoitusmenojen ja tulojen korkotaso vuoden 2018 korkotaso, ei ole arvioitu korkoherkkyyttä (mikä tekee tilanteen usein kunnalle optimistisemmäksi)

Painelaskelma - sopeutustarve

	Kajaani		Trendi: 2015-2018							
	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Asukasluku	37 239	36 973	36 722	36 481	36 256	36 038	35 823	35 614	35 404	35 191
Verotettava tulo	585 395	571 748	578 492	606 877	625 579	640 274	648 292	652 900	655 751	656 739
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-232 275	-241 462	-252 401	-257 027	-264 138	-271 450	-278 941	-286 640	-294 496	-302 429
Sopeutus			0	0	0	0	0	0	0	0
Muutos 1000 e	-68	-9 187	-10 939	-4 626	-7 110	-7 312	-7 491	-7 699	-7 856	-7 933
Verorahoitus	241 237	238 792	241 168	253 308	260 453	267 177	271 879	275 350	278 588	280 981
Verorahoituksen muutos 1000 e		-2 445	2 376	12 139	7 145	6 724	4 702	3 471	3 238	2 393
Rahoitustuotot ja -kulut	3 928	4 232	22 756	10 983	10 779	10 626	10 478	10 293	10 060	9 772
Vuosikate	12 890	1 562	11 524	7 263	7 094	6 353	3 416	-997	-5 848	-11 676
Poistot	15 654	14 882	18 112	15 352	15 624	15 629	15 448	15 272	15 100	14 932
Ylijäämä/alijäämä	-980	-12 244	113 591	-8 088	-8 530	-9 277	-12 032	-16 269	-20 948	-26 608
Kumulatiivinen ylij/alij.	69 564	57 320	170 911	162 822	154 293	145 016	132 984	116 715	95 767	69 159
Kumulatiivinen ylij/alij./as	1 868	1 550	4 654	4 463	4 256	4 024	3 712	3 277	2 705	1 965
Nettoinvestoinnit	21 505	18 819	23 921	21 945	15 760	11 238	11 171	11 106	11 040	10 974
Lainakanta 1000 eur	118 629	126 448	135 368	148 566	155 748	159 149	165 420	176 039	191 443	212 609
Lainakanta eur/as	3 186	3 420	3 686	4 072	4 296	4 416	4 618	4 943	5 407	6 042

Konsernin kriisimittaus perustilanteessa

Konsernin kriisimittarit	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Peruskunnan alijäämä	69 564	57 320	170 911	162 822	154 293	145 016	132 984	116 715	95 767	69 159
..Alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna					Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä €/as	2 232	1 957	5 063	4 875	4 670	4 441	4 132	3 699	3 129	2 392
... 500 €/as ja 1000 €/as		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin vuosikate	44 730	28 699	38 661	34 400	34 231	33 490	30 553	26 140	21 289	15 461
Kunnan verot	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Konsernin lainamäärä	9 024	10 379	10 693	11 126	11 393	11 556	11 801	12 168	12 675	13 353
Suht velkaantuneisuus	91	102	102	99	98	96	95	96	97	99
Konsernin vuosikate		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kunnan verot		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Konsernin lainamäärä		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Suht velkaantuneisuus		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako		3	3	3	3	3	3	3	3	3

Talouden tasapainottaminen

An abstract graphic on the right side of the slide, consisting of several overlapping, curved, semi-transparent shapes in various shades of blue and white, creating a sense of depth and movement.

Ohjausryhmän tavoite

Ohjausryhmän tavoitteena oli löytää pysyviä keinoja talouden tasapainottamiseksi yhteensä 10 miljoonan euron arvosta. Tasapainottamistavoite jaettiin kaupungille ja Kainuun sotelle

Talouden tasapainottamiskaudeksi sovittiin toimintavuodet 2020-2022. Keinojen vaikuttavuus jatkuu näiden vuosien jälkeenkin.

Prosessi:

- Ohjausryhmä on kokoontunut 7 kertaa ja valtuuston puheenjohtajat ovat neuvotelleet kahdesti. Valtuustoseminaarissa on esitelty valmistelua kahdesti.
- Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut kaupunginhallituksen puheenjohtaja Teuvo Hatva ja jäseninä Eila Aavakare, Vesa Kaikkonen, Silja Keränen, Miikka Kortelainen, Timo Meriläinen, Markku Oikarinen, Maarit Ojavuo, Hannele Rautiainen, Toivo Sistonen ja Jari Tolonen.
- Kaikkien valtuustoryhmien puheenjohtajat osallistuivat kutsuttuina asiantuntijoina ohjausryhmän työskentelyyn.
- Mukana valmistelussa ovat olleet: Tuija Aarnio, Markku Haverinen, Jussi Heikkinen, Risto Hämäläinen, Heikki Kallunki, Helka-Maria Kinnunen, Maria Tolonen, Jyrki Komulainen, Juha Nurminen, Anssi Parviainen, Janne Heikkinen, Tuula Romppanen, Mikko Saari, Päivi Rissanen, Sirpa Kemppainen, Matti Sarén, Asta Tolonen Anssi Tuominen, Tuija Vuorinen, Heidi Manninen, Erja Niittyviita, Joni Partanen, Piia Rissanen.
- Perlacon Oy:stä työhön ovat osallistuneet Eero Laesterä, Heli Silomäki, Mira Ilmoniemi ja Tuomas Hanhela
- Kuntalaiskysely järjestettiin 23.10.–3.11.2019 ja henkilöstökysely 3.10. -25.10.2019
- Kuntalaisia kuultiin 24.9.2019 Suorat sanat –tilaisuudessa kirjastolla, 2.11.2019 kekritilaisuudessa ja kuntalaisille järjestettiin infotilaisuus 14.11.2019.
- Kyläkierrokset järjestettiin liittyen kouluverkkoselvitykseen 6.11.2019 ja 13.11.2019.

Ohjausryhmän keinot talouden tasapainottamiseksi 2020-2022

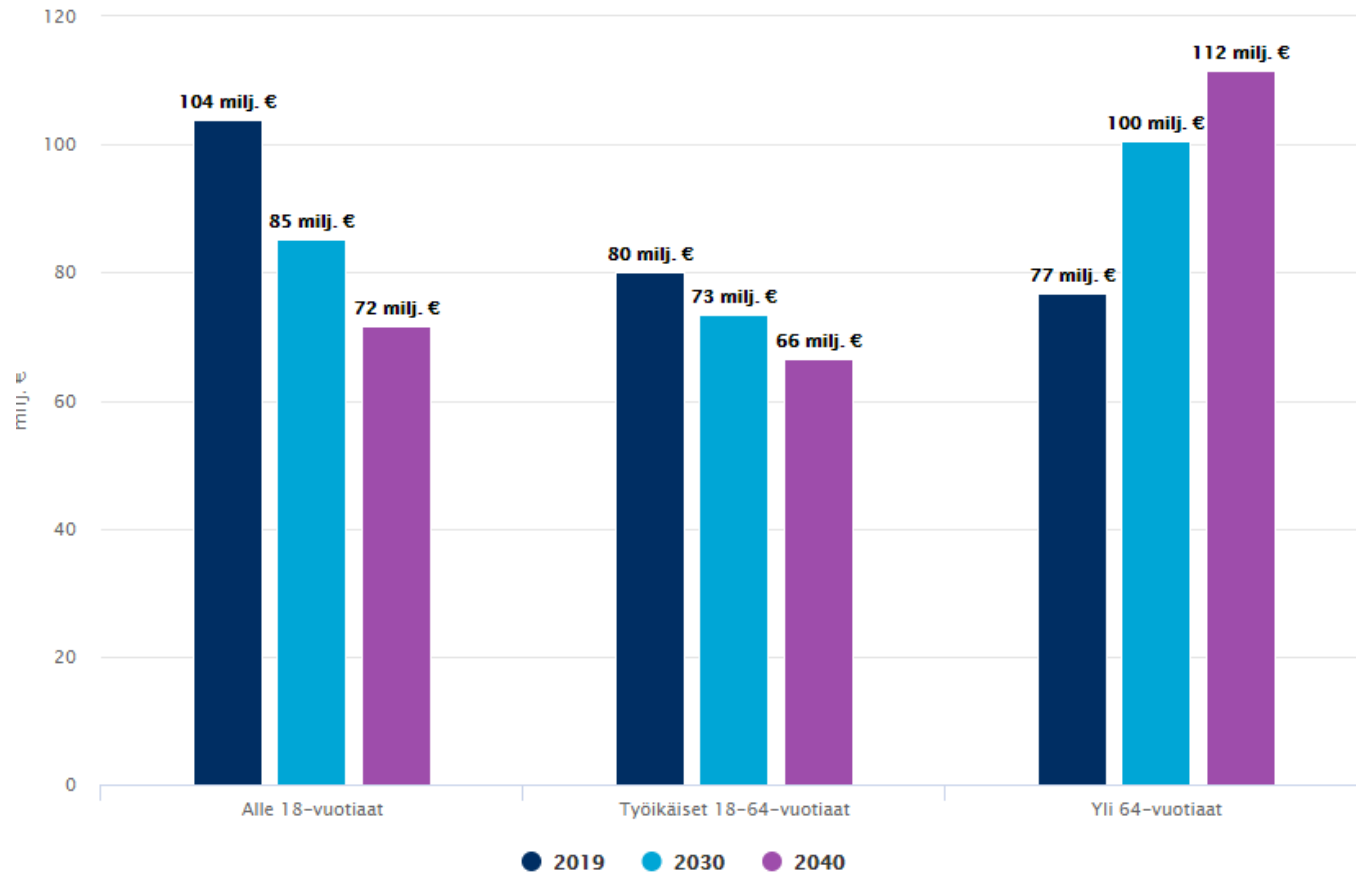
Palvelutarve

PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

- Palvelutarve muodostuu kaupungin demografisten tekijöiden: kaupungin asukkaiden määrän ja sijoittumisen sekä asukkaiden ikärakenteen mukaan
 - Paljonko on lapsia, ikäihmisiä, työssäkäyviä, paljonko ikäryhmän koko on suhteessa koko asukasmäärään jne.
 - Palvelutarve muodostuu lakin määrittelemistä palveluista: esim. perusterveydenhuolto, perusopetus, varhaiskasvatus
 - Perustaso sidottu lakiin, asetuksiin, ohjeisiin ja suosituksiin
 - Lakisääteisen osan ylittävä osuus (palvelun laatu, ei-pakolliset tehtävät, elämänlaatupanostukset jne.)
- **Palvelutarve ei ole sama asia, kuin se, mitä kuntalaiset haluavat tai toivovat!**
 - Palvelun laatukysymykset, palvelun määräkysymykset, avustaminen jne.
- Palveluverkon tulisi muotoutua palvelutarpeen mukaan:
 - Esim. Kuinka paljon kouluja tarvitaan tulevaisuudessa verrattuna nykyiseen, kun otetaan väestönkehitys huomioon?
 - Missä alueilla palveluja tarjotaan? Voiko palvelurakenne olla erilainen kaupungin eri osissa?
 - Pitääkö erikoistua johonkin?

Väestön muutoksen vaikutus palvelurakenteeseen Kuntaliiton mukaan

Käyttökulut (milj. €) 2019, 2030, 2040 Kajaani

Kuntaliitto

- Kuvio kuvaa väestö- ja ikärakenteen muutoksen laskennallista vaikutusta ikäryhmäkohtaisiin käyttökustannuksiin vuosina 2019, 2030 ja 2040.
- Ikäryhmäkohtaisten kulujen alentuminen kuvaa vähenevän palvelutarpeen sopeutumismahdollisuutta.
- Vastaavasti kulujen kasvu tarkoittaa, että kustannuksiin sisältyy tulevaisuudessa lisääntyvän palvelutarpeen kasvupainetta. Tulokset ovat laskennallisia ja todellinen kehitys riippuu siitä, miten haasteisiin pystytään vastaamaan.

Talouden tasapainottaminen

Keinot jakautuvat seuraavasti

- **Palvelurakenteen muutokset palvelutarpeen muutos huomioiden**
- **Toiminnan järjestäminen uudelleen**
 - yhtiöittäminen / ulkoistus
 - tehtävien jakaminen uudelleen organisaation sisällä
 - Toiminnan ottaminen takaisin omaksi toiminnaksi
- **Toiminnan/palvelun lopettaminen, supistaminen, laadun laskeminen jne.**
- **Yleiset ja juustohöylät**

Talouden tasapainottaminen

- Sopeuttamisella pyritään pysyviin kustannusten alentamiseen – paketti ei sisällä yksittäisiä / kertaluonteisia eriä, kuten esimerkiksi omaisuuden myyntituottoja (sijoitukset tai kiinteistöt).
- On tärkeä huomata, että säästöt eivät toteudu ilman henkilöstövaikutusta. Toteutus lähtee toiminnoista, tehtävien järjestelystä ja työkaluista. Eurot seuraavat rakennemuutoksia.
- Henkilötyövuosisäästöihin pyritään pääsääntöisesti eläköitymistä hyödyntämällä ja määräaikaisten työsuhteiden määrää vähentämällä

Talouden tasapainottamisohjelmaan liittyviä huomioita

ORGANISAATIOMUUTOS

- Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää toimialojen välisten sillojen purkamista; aitoa yhteistyötä, poikkihallinnollista innovointia, suunnittelua ja tekemistä.
- Jotta eläköitymiset voidaan hyödyntää ja uudet toimintamallit voidaan ottaa käyttöön (mm. digitalisoinnista johtuvat prosessimuutokset) tulee koko organisaatiota muuttaa vastaamaan nykyisen työn vaatimuksia.

HANKKEET

- Hankkeista on muodostunut kunnille ja kaupungeille itse itseään työllistävä toiminnan muoto. Kajaanin kaupungin on tarkoituksenmukaisinta hyödyntää Kainuun Ammattikorkeakoulua hanketoiminnan hallinnoinnissa. Kainuun Ammattikorkeakoulun saaman lisärahoituksen turvin kehittämistä voidaan jatkaa nykyisessä laajuudessa – entistä vaikuttavammin.
- Hanketoiminnan siirtäminen koskee kaupungin omia hankkeita, Kainuun Edun ja Kainuun soten hankkeita soveltuvin osin. Hankkeiden siirto tehdään hankkeiden voimassaolon ja siirtokelpoisuuden mukaan siten, että mahdollisuuksien mukaan kehittämistyötä tekevät henkilöt siirtyvät Ammattikorkeakoulun henkilöstöksi.

A - Kori

Välttämättömät rakenteelliset muutokset, jotka perustuvat palvelutarpeen, toimintatapojen ja henkilöstön muutokseen

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A	80 000	120 000	120 000	320 000	5-10	Ns. Tehtävien ja/tai virkajärjestelyjen ja/tai tehtävien lakkaamisen yms. Johdosta irtisanottavien osuus, joka tulee palveluverkkokeinojen lisäksi.
A				0		2021 alusta on järjestäytytty uudella tavalla. Kehittäminen ja suunnittelu kaupungin tehtävänä, operatiivinen tekeminen voidaan tarvittaessa ostaa, palvelinten ja koneiden omistaminen/vuokraus. Panostus
A				0		Kiinteä sopimus 2022 vuoden loppuun. Kilpailutushyöty 2023 alkaen. Tavoitteena -5% nykyisistä kustannuksista
A	45 000	115 000	135 000	295 000	5-7	Keskittämistä jatketaan edelleen. Toteutuu järjestelmämuutuksen avulla/myötä
A	45 000	90 000	90 000	225 000	4-6	Keskittämistä jatketaan edelleen. Toteutuu järjestelmämuutuksen avulla/myötä

A-kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A	45 000	45 000		90 000	1-3	Toimielinten vähentämisen kautta mahdollisuus vielä
A	30 000			30 000	0,5-2	Asiakaspalvelu koskemaan aidosti kaupungin pakollisten tehtävien hoitamista. Esim. lippupisteenä toimiminen yms. eivät ole pakollinen tehtävä. Vaihtoehtona ulkoistettu palvelu. Yksi palvelunumero ja soittoaika tarvitaan. Suorat numerot pois netistä.
A		100 000		100 000		Telepalvelujen / Puhepalveluiden kilpailutus
A		100 000	86 700	186 700		Painatuskeskuksesta luopuminen
A	70 000			70 000		Painatusten ja ilmoitusten vähentäminen

A-kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A	Yhteiskustannusten vyöryttäminen turvapaikanhakijoiden osalta	60 000			60 000	Migri maksaa turvapaikanhakijoiden osalta kaikki kustannukset. Hallinnon yms. Yhteiskustannuksia olisi mahdollista vyöryttää nykyistä enemmän.
A	Rahan käsittely ja kassojen vähentäminen	5 000	20 000	5 000	30 000	Pysäköintimaksujen, kassojen ylläpito, arvokuljetukset yms. Maksavat kaupungille 120.000 euroa vuodessa. Rahan käsittelyn vähentäminen kassoja vähentämällä ja korttimaksun/ohjelmien kuten easy parkin käytön lisäämisellä voidaan alentaa kustannuksia.
A	Määräaikaisuuksien tarkastelu	80 000	80 000	40 000	200 000	3-5 Määräaikaisia työntekijöitä yhteensä 100, joista 60 erilaisia sijaisia. Määräaikaisten työsuhteita tarkastellaan osana palvelurakennemuutoksia.
A	Tiimien itseohjautuvuuden, oman työn suunnittelun, tuloksellisuuden kehittämisen tuki	-60 000			-60 000	Henkilöstöpalvelut suunnittelee ja koordinoi tiimityön kehittämistä kaupunkitasoisesti. Kyseessä on määräaikainen tuki 20 000 €/vuosi 3 vuodelle, joka kohdennetaan tiimien itseohjautuvuuden, tuloksellisuuden ja innovatiivisuuden kehittämiseen. Panostuksella kompensoidaan tulospalkkioista luopumista.
A	Matkakustannusten ja päivärahojen vähentäminen	21 000	21 000		42 000	Matkakustannukset kunnan omassa toiminnassa, virka- ja työmatkat, sähköisten ajopäiväkirjojen käyttöönotto, matkalaskujen käsittely, vuokra-autojen hyödyntäminen

A-kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Erilliskorvauksina maksettavien korvausten vähentäminen 20 %	25 000	25 000		50 000		Ylitunnit, ylityöt, päivystyskorvaukset, toimenpidepalkkiot yms., joista <u>ylitöiden yms. Osuus on 500.000 euroa</u> (ilman opettajien ylitunteja). Opettajille maksettavien ylituntien määrä on sidoksissa tuntikehykseen ja mm. opr muodostumiseen. Ylituntien määrää tarkastellaan vuosittain lukujärjestyksen yhteydessä. Ylityölisien vähentäminen tavoitteena, työkaluna tehtävien järjestely, palveluverkkomuutokset ja palvelutason alentamiset.
A KH-vapaat /Lomarahojen vaihto vapaaksi	50 000	50 000		100 000		Vapaaehtoisten palkattomien vapaiden käyttäminen, kun säästövapaat on purettu. Lomarahojen vaihto vapaaksi - neuvotellaan paikallissopimuksesta
A Palkkiovapaat	-14 000	40 000		26 000		Palkkiovapaat=palkinto pitkästä työurasta. Esitetään luovuttavaksi. E-passia (tyhyraha) korotetaan 30 eurolla/hlö.
A Työterveyshuollon kustannusten alentaminen kilpailutuksen tuloksena (Sairauspoissaolojen vähentäminen)		20 000	180 000	200 000		Työterveyshuollon sopimus on päätetty kilpailuttaa. Tavoitteeksi kustannusten alentaminen 200.000. Uusi sopimus voimaan 1.7.2020

A-kori

TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A	Koulutusavustusten tarkempi hakeminen ja koulutusten parempi kirjaaminen	30 000			30 000	Koulutusmäärärahan alentamisen sijaan pyritään lisäämään koulutusavustusten määrää kirjaamisohjeistusta ja -käytäntöjä tarkentamalla.
A	Säästövapaiden määrän vähentäminen	115 000	57 500	57 500	230 000	Pitämättömien vuosilomien määrä Kajaanin kaupungilla oli noin 1300 päivää ja niistä johtuva varaus taseessa 270.000 euroa. Varaus puretaan kahden vuoden aikana ja ohjeistusta tarkennetaan niin, että uutta säästövapaata ei voi kerryttää enempää kuin vuoden lomaoikeus on ja että säästövapaasta päätettäessä päätetään myös loman pitämisestä
A	Muistamiset	7 500	7 500	0	15 000	Henkilökunnan muistamiseen käytetään vuosittain 50.800 euroa. Muistamisiin käytettävää määrärahaa supistetaan, ohjeistusta lahjojen hankkimisesta yhtenäistetään.
A	Elinvoimayksikön luominen ja viestinnän ja markkinoinnin keskittäminen		45 000	25 000	70 000	1-3 Markkinointi, viestintä, yrityspalvelu, maatalouspalvelut ja esim. strategiatyö samaan paikkaan. Viestinnän keskittäminen - tehtäviä siirretään toimialueilta viestinnän tiimille, mikä vapauttaa resurssia toimialoilla. Yhteinen viestintästrategia ja yhtenäiset toimintatavat. Harkittavaksi markkinoinnin ulkoistaminen (markkinointimateriaali yms.)

A-kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN							
KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus	
A	Koulusihteereiden tehtävien uudelleen järjestely oasana palveluverkkoa	12 500	12 500		25 000	0,5-2	Jaetaan koulut ja päiväkodit alueisiin kaupungin sisällä. Sama sihteeri hoitaisi sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen tehtäviä
A	Perusopetuksen opetustilojen varustelu	15 000	15 000	20 000	50 000		Puhelinten, tietokoneiden yms. tason alentaminen. Määritellyt laitteet, leasingajan jatkaminen, pöytäkoneista luopuminen
A	Valinnaisaineiden määrä ja ryhmien aloituskoko	4 500	6 500		11 000		Valinnaisaineiden ryhmän aloituskokoa tarkastellaan kriittisesti. Aineita tarjotaan vain, jos on kysyntää
A	Koulukuljetukset (taksikydyt, ip kerhokuljetukset jne)	25 000	45 000		70 000		Lähtöjen määrän alentaminen esim. alueittain. Odotusajan hyödyntäminen esim. harrastusaikana (kerhot yms.), taksin käyttö mahdollisuuksien mukaan määräaikaiseksi, tarveharkinta puolivuositain jne.
A	Oppilaaksiottoalueen muutos	28 000	28 000	28 000	84 000		Lohtajan koulusta mennään 7. luokalle Kajaanin lyseoon 1.8.2020 alkaen ja Teppanan koulusta mennään 7. luokalle Keskuskouluun 1.8.2020 alkaen. Säästö tulee siitä, että Keskuskoulussa tarvitaan joka vuosi 35 vuosiviikkotuntia vähemmän kolmena peräkkäisenä lukuvuonna, ja Kajaanin lyseon rinnakkaisluokkia tulee 9 kpl/luokka-aste kolmen vuoden aikana, koulu täyttyy ja tuntikehyskerroin pienenee 0,08:lla, ts. tehokkuus kasvaa
A	Rehtoraatit, Kaukametsän johtaminen		10 000		10 000		Kaukametsän johto, rehtorit, apulaisrehtorit, koulunjohtajat = virkatehtävät vastaamaan uutta palvelurakennetta

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Varhaiskasvatuksen hallinnon keventäminen		22 000		22 000	0,5-1	
A Kansalaisopiston tarjonnan rajaaminen, kurssitarjonnan uudistaminen, eläköitymisen hyödyntäminen	20 000	30 000		50 000		Kurssitarjonnan rajaaminen vos. Myöntämisperusteen rajalle. Teknisen työn opetus kouluille jne. (2018 kustannukset teknisen työn Vienankadun tiloista 11.000 €)
A Rakennusten rakennemuutosohjelma, kiinteistöjen tehokkaampi hyödyntäminen, käytöstä poistuvien rakennusten kiinteistö- ja ylläpitokustannusten loppuminen	60 000	131 000	131 000	322 000		<p>Tilamassasta on 2-3 % tyhjillään. Käytöstä poistettuja tiloja on koitettu myydä, mutta heikolla menestyksellä. Jäljelle jääville kiinteistöille tulee laatia pts kunnossapito- ja peruskorjausinvestointien osalta. Kaupungin tulee tehdä strateginen päätös, mitkä kiinteistöt pitää omistaa ja missä kiinteistöissä ollaan vuokralla. Uusien kohteiden kohdalla tulee harkittavaksi vaihtoehtoiset toteutusmallit.</p> <p>Olemassaolevien tilojen hyödyntäminen tulee pohdittavaksi esim. museoiden, teatterin ja Teppanan koulun kohdalla</p> <p>Vuokralaskentamenetelmän tarkentaminen, toimintojen sovittaminen pienempiin tiloihin, uusien seinien rakentamisesta pidättäytyminen - lisää kiinteistökehityskohteita/myytäviä kiinteistöjä.</p> <p>Kiinteistöjen myynnin tulee olla ammattimaista ja aktiivista. Harkitaan mm. kiertonetin, huutokauppa.com:in ja kiinteistönvälittäjien käyttöä.</p> <p>Myytyjen, purettujen, luovutettujen kiinteistöjen ylläpitokustannukset poistuvat käyttötalousmenoista Laskelma tarkennettu 15.10. (ei sisällä koulujen kiint.kustannuksia - esitetään kouluverkon yhteydessä)</p>

A-kori

TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Kiinteistöjen energiaselvitys	25 000	50 000	75 000	150 000		Selvitetään miten jäljelle jäävien kiinteistöjen energiatehokkuutta voidaan parantaa. Panostus, jolla on kustannuksia säästävä vaikutus.
A Talonrakennus, Katujen, puistojen (liikuntapaikkojen) kunnossapito yms.	50 000	100 000		150 000		Pilotoidaan sähköinen ajopäiväkirja, työajan seuranta, työmääräykset, --> palkanlaskentaan ja laskutukseen, tulee laajaan käyttöön
A Kiinteistöveroselvitys	50 000			50 000		Työ lähes valmis. Valtaosa hyödyistä on jo saatu, rippeet jäljellä.
A Mittauspalvelujen yhdistäminen ja tehostaminen			50 000	50 000	1-2	Mittamiehiä katujen kunnossapidossa ja karttapuolella. Eläköitymisten myötä mahdollisuus vähentää / ostaa tarvittaessa loput ulkoa
A Sankarihautausmaan puisto hoidetaan sopimuksen mukaan. Tehostetaan tehtävien järjestelyä.	24 000			24 000	0,5-1	Työtehtävien jaon tarkastamisella voidaan tarvittavaa työpanosta vähentää
A Puistopuolen tukikohdan siirtäminen lähemmäs keskustaa ja Aurala kylmäksi	20 000			20 000		Kulkemiseen menee työaika, valvonta hankalaa

A-kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A		135 000		135 000		Suunnitelmassa tuulivoimala, vuonna 2021 tulossa 9 myllyä
A				0		Vuokramökkejä, joiden käyttöaste 3-4 %. Mietitään jatkokäyttö.
A			30 000	30 000	0,5-1	Järjestelmä uudistuksen ja keskitettyjen konsernipalvelujen myötä on pelastuslaitoksen toimistopalveluista vähennettävissä yksi htv tehtäväjain.
A	50 000	50 000		100 000		
A	20 000			20 000		Alueelle on vaikeaa saada tekijää liikelaitoksen sisältä. Kokeillaan, löytyisikö paikallista yrittäjää toimintaa vakauttamaan.
A	10 000	15 000	15 000	40 000		

A-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Puhtaanapitopalveluiden tehostaminen, palvelutasojen ja uudenlaisten toimintamallien luonti yhdessä asiakkaiden osuus, ulkoistamisen osuus/ oma tuotanto	25 000	25 000		50 000		Neuvotellaan asiakkaiden kanssa. Selvitetään Robotiikan hyödyntämisen mahdollisuudet ja säästöpotentiaali.
A Mamsellin tulospalkkiosta luopuminen	100 000	0	0	100 000		Mamsellin tulospalkkiosta luopuminen. Liikelaitoksen palkkojen tasokorotuksen tarve selvitetään TVA prosessin mukaisesti.
A Teatterin toiminnan supistaminen valtionosuuden määräytymisperusteen tasolle	60 000			60 000	1-2	Vos määräytyy 47 htv mukaan.
A Teatterin toiminnan siirtäminen omaksi tulosalueekseen opetuksen ja kulttuurin toimialalle		15 000		15 000		Euromääräinen vaikutus tulee mm. liikelaitoksen johtokunnan lopettamisesta, hallinnon synergiaeduista, tukipalvelujen järjestämisestä jne..
A Vesilaitoksen ja kadunrakennuksen investointien yhteensovittaminen				0		Toiminnassa on paljon synergiaetuja. Toteuttaminen harkitaan tapauskohtaisesti.
A Kajaanin veden tulospalkkiosta luopuminen	30 000			30 000		

A-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Koulutusliikelaitoksen organisaation keventäminen	46 800	65 700	45 000	157 500	3-5	Monitasoinen, sirpaleinen organisaatio. Runsaasti erityisosaamista ja esimiestehtäviä. (esimerkkejä: koulutusjohtaja, koulutuspäällikkö, tiimivastaava, soluvastaava, mainepäällikkö, laatukoordinaattori, kansainvälisyyspäällikkö, työympäristövastaava, suunnittelijoita, hanketyöntekijöitä jne.)
A Joukkoliikenteen keskipäivän ja iltapäivän/illan vuoroja voisi vähentää ja lauantaivuoroja karsia	15 000			15 000		Resurssit tulisi keskittää niille linjoille, joissa on potentiaalia. Kaikki alueet eivät ole yhteneväisiä. Tarkastetaan vähäkäytetyt vuorot ja tehostetaan niitä.
A Kuntouttava työtoiminta omaksi toiminnaksi, kunnan osarahoittaman toimeentulotuen (sakkomaksujen) vähentäminen, työllistämisavustusten myöntämisen uudistaminen ja Kumppaniksi Ry avustuksen taso, kun oma toiminta on saatu pystyyn	150 000	150 000	150 000	450 000		Toteutuminen edellyttää panostusta kaupungin omassa toiminnassa. Voitaneen sovittaa yhteen myös työllistämishankkeen kanssa (te-toimiston väki siirtyy kaupungin tehtäviin). Työllisyysasiantuntijan täsmennys säästöistä: <ul style="list-style-type: none"> - Kainuun kuntien yhteinen työllisyydenhoidon kuntakokeilu (haku) - säästö työmarkkinatuen kuntaosuuksista, tavoite 5 % vuositasolla - kuntouttavan työtoiminnan tehostaminen, aktivointi - kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilu työtoimintapaikkojen lisääminen kaupungin sisäisiin paikkoihin. - Kumppanuusyhdistysten rahallinen tukeminen jatkossa tavoitteellisempaa ja tuloksiin/asiakasmääriin sidottua. - Resurssien tehokkaampi hyödyntäminen, resursointi työhönvalmentajaan - Säästö yhteisissä kustannuksissa (tilat, hallinto, muut kustannukset)

A-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Nuorisopalvelujen ja työllisyyspalvelujen yhteistyön lisääminen - kaikkien työllisyydenhoidon toimenpiteiden keskittäminen työllisyydenhoitoon				0		Yhteistyön tiivistämiseen veloitettava (etsivien nuorisotyöntekijöiden rooli mm. nuorten opintopolkujen ja työllistymisen luomisessa). Yhteistyön tiivistämiseen veloitettava (etsivien nuorisotyöntekijöiden rooli mm. nuorten opintopolkujen ja työllistymisen luomisessa)
A Pysäköintivirhemaksujen korotus		25 000		25 000		Pysäköintivirhemaksu on meillä 30 €, sitä voidaan esittää ministeriölle korotettavaksi vaikka 10 €:lla, saattaa mennä läpi (tai sitten 5 €). Maksuja vuodessa 2.500 kpl, joten 10 €:n korotus toisi 25.000 €.
A Lyhyiden 1-3 päivän sijaisuuksien vähentäminen	20 000	20 000	20 000	60 000		Lyhyitä palvelussuhteita (alle 13 päivää) 838 kpl. Työvoiman vuokrauskustannukset 1,2 miljoonaa euroa /6700 päivää. Tavoitteena tilapäisen henkilöstötarpeen vähentäminen ja sijaiskustannusten pienentäminen. Toteutetaan lakisääteiset palvelut turvaavasti, vähennetään niistä sijaisuuksista, joista se on toiminnallisesti järkevää ja mahdollista.

A-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
A Liikunta- ja kulttuuriavustukset	30 000	50 000	50 000	130 000		Avustusten myöntämisperusteiden tarkistaminen / vastikkeellisuus
A Liikuntapaikkojen määrä ja luokitus	30 000			30 000		Tavoitteena listata paikat ja määritellä hoitotaso käytön mukaan. Vähällä käytöllä olevat ilman kunnossapitoa
A Nuorisotalojen määrän vähentäminen	90 000			90 000		Kuurnan ja Lohtajan nuorisotiloista luopuminen
A Mamsellin siirtyminen elintarvike- yms. Hankinnoissa Kuntahankintoihin	80 000		0	80 000		Elintarvikkeiden kilpailutuksen uusi organisointi,
A Yhteensä	1 725 300	1 936 700	1 353 200	5 015 200		

B-Kori

Keinot, jotka otetaan käyttöön, jos joku A-korin keinoista ei etene, sen toteuttaminen käy mahdottomaksi (esim. lakimuutoksen johdosta) tai talouden tasapainottaminen edellyttää korvaavien ja lisäkeinojen ottamista käyttöön

B-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yhteensä / €	Yhteensä / HTV	Kuvaus
B Kainuun Edun hanketoiminnan siirtäminen AMK:lle ja Kainuun liitolle				0		Osana isompaa kokonaisuutta, jossa Ammattikorkeakoulusta tulee keskeinen hankekoordinaattori - tavoitteena lisätä hankkeisiin saatavaa ulkopuolista rahoitusta, parempi henkilöstön käyttö, työvoimaresurssin vapauttaminen perustyöhön kaupungin, Kainuun Soten, Kainuun Edun, Kainuun Ammattiopiston organisaatioissa.
B Kunnallisen elinkeinotoiminnan vahvistaminen - Kainuun edun hyödyntäminen erillisrahoitteisten hankkeiden kautta, muuta toimintaa järjestetään yhteistyössä muiden osakaskuntien kanssa		50 000	50 000	100 000		
B AMK mittaustekniikan avustuksen puolittaminen asteittain	50 000	50 000		100 000		Cemis 100.000 ja measurepolis 200.000

B-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN						
KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
B Vuolijoki-Otanmäki	90 000	124 000		214 000		
B Jormua-Kuluntalahti	109 000	153 000		262 000		Kuluntalahteen tarvitaan 50 000 euron muutostyöt (+ 10v- aikana 1milj.€) Kuljetuskustannusten mahdollinen kasvu 16 000 €.
B Tuntikehyksen pienentäminen	63 750	89 250		153 000	2-4	Koulujen tuntikehyksistä leikataan ja/tai opetusryhmäkokoja kasvatetaan. Esimerkiksi jakotunteja voidaan vähentää.
B Perusopetuksen avustaja-ohjaajaresurssin rajaaminen	37 500	52 500	35 000	125 000	3-5	Avustajien työaikaprosenttia pienennetään mahdollisuuksien mukaan esim. 85 %:ista 79,95 %:iin (avustaja saa soviteltua päivärahaa), vaikutus + 20 henkilöä -> 1 htv
B Esiopetuksen keskittäminen koulujen lähelle - tavoitteena yhtenäisen oppimisen polku	84 000	116 000		200 000	5-7	Tavoitteena luoda yhtenäinen kasvun ja oppimisen polku: Eskarit siirtyvät koulun lähelle tai sen yhteydessä olevaan päiväkotiin, jotta saumaton siirtyminen perusopetukseen olisi mahdollista ja tiivis yhteistyö kouluun mahdollistuu eskarivuoden aikana. Toimitaan isommissa ryhmissä opettajan ja hoitajan tai yhden opettajan ryhmissä. Iltapäivät ovat varhaiskasvatuslain mukaista päivähoitoa. Erityisen tuen tarvisijoita on eskareista noin 25 % ja tämä lisää henkilöstön tarvetta myös kun toimintaa keskitetään.

B-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
B Vain kaupungin tarjoama esiopetus		25 000	35 000	60 000		Oppilasmäärän pienentyessä 8/2021 on mahdollista sijoittaa kaikki esioppilaat kaupungin oman esiopetuksen ryhmiin. Opetusta voidaan järjestää tarkoituksenmukaisissa ryhmissä. Luovutaan yksityisen palveluntuottajan käytöstä.
B Varhaiskasvatuksen ryhmäavustajamäärän rajaaminen		55 000		55 000	1-3	Varhaiskasvatuksen avustajamäärä on riippuvainen sekä lasten tarpeesta, ikäryhmien koosta että varhaiskasvatuksen rakenteesta. Esiopetuksen keskittäminen mahdollistaa myös ryhmäavustajien joustavamman käytön, mikä näkyy myös avustajakustannuksissa
B Kainuun musiikkiopiston tanssin opettaminen kokonaan pois (opetuksen järjestäjänä voisi toimia yhdistys, jota avustetaan tarvittaessa)	17 500	24 800		42 300		Tanssitaiteen perusopetuksen voisi siirtää Kajaani Dancen tmv. Yhdistyksen toiminnaksi. Näin on toimittu esim. Kouvolassa. Vähentää valtionosuutta tanssin osalta.
B Kansalaisopiston käyttäminen perusopetuksen tukena				0		Selvitetään, kuinka kansalaisopiston opetusta voitaisiin hyödyntää koulukyytien odotusaikana ja kerhotoiminnan järjestämisessä.
B Kaukametsän toiminta / miltä osin kaupungin järjestämisvastuulla				0		Tehtävien selvittäminen, missä määrin toiminnan voisi antaa ulkopuoliselle hoidettavaksi; tilojen markkinointi, varaaminen ja arkipäivän toiminnan järjestäminen voisivat toimia myös yritys-/yhdistysvetoisena

B-Kori

TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
B Toiminnan tehostaminen osakilpailutuksilla				0		Kaupungin on tarkoituksenmukaista selvittää perusteellisesti oman työn hinta (toteutetaan projektina) ja säännöllisesti vertailla kustannusta yksityisen palveluntuottajan kustannukseen. Kilpailuttamisella on saavutettu 10-25 % kustannussäästöjä (kohteista ja markkinoista riippuen). Yhtiöittämis-/kilpailutusksymykseen palataan viimeistään 2022, jos oman toiminnan tehostaminen (ed. kohta) ei ole tuonut merkittävää kustannusten alentumista.
B Tilaus- ja henkilöstöravintolatoiminnan osaulkoistaminen		15 000	15 000	30 000		Kilpailutetaan. Pohdittavaksi samassa yhteydessä, kun pohditaan Kaukametsän myynti-/varaustoiminnan järjestämistä.
B Synergiaetujen selvittäminen muiden yhtiöiden kanssa						Selvitetään Loisteen ja Loiste Lämmön kanssa mahdolliset yhteiset kohteet, joissa synergiaetua saavutetaan. Valvomotoiminta ym.
B Ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyö						
B B-Kori yhteensä	451 750	754 550	135 000	1 341 300		

C-Kori

Keinot joita ei käytetty

C-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN

KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
C Palveluliikenteen rajaaminen / lopettaminen	28 700			28 700		Kokonaiskustannus 57.500, josta sote maksaapuolet. Palveluliikenne joukkoliikenteen kanssa päällekkäinen palvelu. SHL ja VPL mukaiset kuljetukset tehdään pääsääntöisesti taksilla tms.
C Valtuuston koon pienentäminen		9 500		9 500		Nyt 51 valtuutettua. Säästö, kun vähennetään minimiin (43)
C Pysäköintimaksutulojen lisääminen	15 000	20 000		35 000		Uusia alueita maksulliseksi, pysäköintimaksujen korotus, maksullisen ajan lisääminen. Pysäköinninvalvonnan lisääminen
C APIP maksujen korotus	6 400	4 700		11 100		Jos aamu- ja iltapäivätoiminnan maksut nostettaisiin lain sallimiin maksimeihin vuositasolla tuloja kerättäisiin lisää 11.100 euroja. Tulojen määrään vaikuttaa sekä palvelun piirissä olevien lasten määrä ja se, kuinka paljon lapset tarvitsevat palvelua
C Musiikkiopiston tarjonnan rajoittaminen		15 000		15 000		Musiikinopetus vos määräytymisperusteen tasolle
C Kansalaisopiston toiminnan siirtäminen kouluille yms. tiloihin	63 750	63 750		127 500		Kansalaisopiston opetuksen siirtäminen kouluille, vapauttaa tilaa Kaukametsästä. Kaukametsän tilojen käyttökustannukset vuodessa 306.000 euroa (siivous 31.000).
C Museotoiminnan yhdistäminen			30 000	30 000		Hallintojen yhdistämisestä saatavat säästöt, mikäli museot toimisivat samassa kiinteistössä

C-Kori

TALouden TASAPAINOTTAMINEN						
KEINOT	2 020	2 021	2 022	Yht. €	Yht. HTV	Kuvaus
C	Kulttuuri yms. Tapahtumien määrä ja laajuus - toiminnan rajaaminen	5 000	5 000	5 000	15 000	Kajaanin kaupungin järjestämissä tapahtumissa (147 kpl) käy vuosittain lähes 20.000 kävijää. Tapahtumajärjestämisen nettokustannuksen vähentäminen kolmen vuoden jaksolla: tapahtumien vähentäminen, lipputulojen kasvattaminen tai molemmat
C	Runoviikosta luopuminen	100 000			100 000	Tapahtuma perustettu 1976. Saa vuosittain Taiken avustusta 75.000 euroa. Kävijöitä hieman alle 9000. Nettokustannus kaupungille lähes 100.000 euroa.
C	Liikuntapaikkojen maksullisuuden palauttaminen	175 000			175 000	Liikuntapaikkojen maksullisuus palautetaan osittain. Nyt alle 18-vuotiaat liikkuvat (ohjatusti) ilmaiseksi. Huom. Urheiluseuroja tuetaan myös avustusten kautta.
C	Teatteritoiminnan lopettaminen				0	Teatteritoiminnan lopettaminen vähentää kaupungin saamaa valtionosuutta. Toimintakulut alenevat samassa suhteessa. Kajaanin Teatteri on yksi Suomen eniten julkista tukea saava teatteri. Teatteritoiminnan lopettaminen säästäisi nettona noin miljoona euroa. Osana teatteritoimintaa loppuisi myös alueteatteritoiminta
C	Vesiosuuskuntamyynnin käyttömaksut pitää nostaa samalle tasolle kuin myynnissä omalla toiminta-alueella		160 000		160 000	Osuuskuntamyynnin kate tällä hetkellä alle omakustannushinnan.
C	Kajaanin Veden yhtiöittäminen				0	Aito, markkinoilla toimiva osakeyhtiö, jonka kaupunki omistaa: päätöksentekoon, hankintoihin, hinnoitteluun, taloussuunnitteluun ja rahoitukseen nopeutta ja joustavuutta. Tes, hallinto jne
C	C-Kori Yhteensä	393 850	277 950	35 000	706 800	

Kajaanin kaupungin talouden tasapainottaminen kokonaisuutena

	2020	2 021	2 022	Yhteensä	HTV
A	1 725 300	1 936 700	1 353 200	5 015 200	26-49
B	451 750	754 550	135 000	1 341 300	11-19
C	393 850	277 950	35 000	706 800	-
Yhteensä	2 570 900	2 969 200	1 523 200	7 063 300	37-67

Kainuun sote	2020	2021	2022	Yhteensä
Hallituksen hyväksymät	2 873 000			2 873 000
18.9. hyväksytyt	2 100 000			2 100 000
Uusi sairaala		2 500 000	2 500 000	5 000 000
Muut säästöt	500 000	1 000 000	500 000	2 000 000
Yhteensä	5 473 000	3 500 000	3 000 000	11 973 000
Josta Kajaanin osuus	2 736 500	1 750 000	1 500 000	5 986 500

Kainuun sote

Yhteenveto Kainuun Soten talouden tasapainottamisen prosessista

Kainuun sote

Soten koko alueen kustannussäästöt seuraaville kolmelle vuodelle on jaettu kolmeen osaan:

- Uusi sairaala -konsepti noin 5 milj.
- Jo menossa olevat toimenpiteet noin 5 milj.
- Uudet keinot, jotka laskennassa, noin 2 milj.

Toimenpide	2020	2021	2022
17.4. hyväksytty	2 800 000		
18.9. hyväksytyt	2 100 000		
Uusi sairaala -konsepti		2 500 000	2500000
Uudet säästöt	500 000	1 000 000	500 000

Uusi sairaala –konsepti (keskeisimmät keinot)

- **vuodeosastopaikkojen vähennys:** valmistuessaan uudessa sairaalassa on vuodeosastopaikkoja noin 80, kun niitä nykyisin on noin 150 paikkaa.
- **Sihteerintyön vähentämisen tavoita:** Työntekijöiden keskittäminen, ja varautuminen puheentunnistamisen käyttöönottoon saneluiden purussa.
- **Leikkaustoiminnan tehostaminen:** henkilöstöresurssi ja toiminnan muutokset.
- **Teho- ja valvontapaikkojen vähentäminen:** paikkojen vähennys tehty jo kesällä 2019

Jo menossa olevat toimenpiteet (keskeisimmät keinot)

- **Kehittämistoimenpiteiden kartoittaminen**
- **hallinnon uudelleenjärjestely**
- **Kehitysvammahuollon Kajaanin pienryhmäkotien uudelleenjärjestely**
- **Ensihoidon kokonaistarkastelu**
- **Vanhuspalveluiden palvelurakenteen keventäminen**

Nyt laskennassa olevat toimenpiteet:

- **Talous- ja henkilöstöpalveluiden ulkoistaminen**
- **Henkilöstömitoitusten (nykyiset vuodeosastot, uudet yksiköt) alentaminen teknologiaa hyödyntämällä.**
- **Ikäihmisten hoivayksiköiden mitoitusten tarkastaminen**
- **Suun terveydenhuollon palveluverkon läpikäynti**

Kainuun Sote

Kainuun sote	2020	2021	2022	Yhteensä
Hallituksen hyväksymät	2 873 000			2 873 000
18.9. hyväksytyt	2 100 000			
Uusi sairaala		2 500 000	2 500 000	5 000 000
Muut säästöt	500 000	1 000 000	500 000	2 000 000
Yhteensä	5 473 000	3 500 000	3 000 000	11 973 000
Josta Kajaanin osuus	2 736 500	1 750 000	1 500 000	5 986 500

Painelaskelma

Keinojen vaikuttavuuden arviointi

Painelaskelma - sopeutus

	Kajaani		Trendi: 2015-2018							
	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Asukasluku	37 239	36 973	36 722	36 481	36 256	36 038	35 823	35 614	35 404	35 191
Verotettava tulo	585 395	571 748	578 492	606 877	625 579	640 274	648 292	652 900	655 751	656 739
Veroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-232 275	-241 462	-252 401	-252 668	-256 073	-260 398	-267 638	-275 079	-282 672	-290 337
Sopeutus			0	4 359	3 607	2 805	0	0	0	0
Muutos 1000 e	-68	-9 187	-10 939	-267	-3 405	-4 325	-7 240	-7 441	-7 593	-7 665
Verorahoitus	241 237	238 792	241 168	253 308	260 453	267 177	271 879	275 350	278 588	280 981
Verorahoituksen muutos 1000 e		-2 445	2 376	12 139	7 145	6 724	4 702	3 471	3 238	2 393
Rahoitustuotot ja -kulut	3 928	4 232	22 756	11 005	10 867	10 815	10 786	10 724	10 617	10 460
Vuosikate	12 890	1 562	11 524	11 645	15 246	17 594	15 027	10 994	6 533	1 104
Poistot	15 654	14 882	18 112	15 352	15 624	15 629	15 448	15 272	15 100	14 932
Ylijäämä/alijäämä	-980	-12 244	113 591	-3 707	-378	1 964	-422	-4 277	-8 566	-13 828
Kumulatiivinen ylij/alij.	69 564	57 320	170 911	167 204	166 826	168 791	168 369	164 092	155 525	141 697
Kumulatiivinen ylij/alij./as	1 868	1 550	4 654	4 583	4 601	4 684	4 700	4 608	4 393	4 027
Nettoinvestoinnit	21 505	18 819	23 921	21 945	15 760	11 238	11 171	11 106	11 040	10 974
Lainakanta 1000 eur	118 629	126 448	135 368	144 184	143 214	135 375	130 035	128 662	131 685	140 071
Lainakanta eur/as	3 186	3 420	3 686	3 952	3 950	3 756	3 630	3 613	3 719	3 980

Konsernin kriisimittaus

Konsernin kriisimittarit	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Peruskunnan alijäämä	69 564	57 320	170 911	167 204	166 826	168 791	168 369	164 092	155 525	141 697
..Alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna					Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä €/as	2 232	1 957	5 063	4 995	5 016	5 101	5 120	5 029	4 817	4 454
... 500 €/as ja 1000 €/as		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin vuosikate	44 730	28 699	38 661	38 782	42 383	44 731	42 164	38 131	33 670	28 241
Kunnan verot	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Konsernin lainamäärä	9 024	10 379	10 693	11 006	11 047	10 896	10 813	10 838	10 987	11 292
Suht velkaantuneisuus	91	102	102	99	96	92	90	88	88	88
Konsernin vuosikate		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kunnan verot		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Konsernin lainamäärä		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Suht velkaantuneisuus		Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako		3	3	3	3	3	3	3	3	3

Ennakkovaikutusten arviointi

Keinojen vaikutusten arviointi talouden, kuntalaisen, organisaation (henkilöstö) ja ympäristön näkökulmista.

	KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
			+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Yleinen henkilöstösäästöavoite	Toimialajohtajat Henkilöstöjohtaja Talousjohtaja	320.000 euroa Ei yritysvaikutuksia	ei vaikutusta	- voi edellyttää irtisanomisia + eläköitymisen hyödyntäminen + määräaikaisuuksien hyödyntäminen	ei vaikutusta
A	Tietohallinnon uudelleenjärjestely ja järjestelmä uudistus	Tietohallintopäällikkö	Panostus vuosina 2020-2022 Ostopalveluiden lisääntyminen	+ palvelujen laadun parantuminen	+ organisaation toimintakyky ja prosessit paranevat, henkilöstöressurssisäästöt	+ sähköinen asiointi vähentää ihmisten ja tavaroiden liikkumistarvetta
A	Talous- ja henkilöstöpalvelujen kilpailuttaminen	Talousjohtaja	200 000 euroa vuonna 2023, palveluntuottaja kotimainen	+ sähköisten asiointipalveluiden parantuminen	+ prosessien tehostuminen ja henkilötöysäästöt	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Hallintopalvelujen tehostaminen/ Henkilöstöhallinnon keskittäminen/ Talouspalvelujen keskittäminen	Asianhallintapäällikkö Talousjohtaja Henkilöstöjohtaja 610.000 euroa	ei vaikutusta	+ prosessien tehostuminen ja henkilötyösäästöt + henkilöstösiirrot toimialojen välillä	ei vaikutusta
A	Asiakaspalvelu / info /Call center tarvitaan ottamaan vastaan päivystyspuheluita, mutta Lippupisteenä toimimisesta voidaan luopua.	Asiakaspalvelupäällikkö 30.000 euroa	+ palvelujen laadun parantuminen -Lippupisteen lopettaminen huonontaa laatua	+ prosessien tehostuminen ja henkilötyösäästöt	ei vaikutusta
A	Telepalvelujen / Puhepalveluiden kilpailutus	Asiakaspalvelupäällikkö 100.000 euroa	+ palvelujen laadun parantuminen	+ prosessien tehostuminen ja henkilötyösäästöt	ei vaikutusta
A	Painatuskeskuksesta luopuminen	Kehitysjohtaja 186.700 euroa	ei vaikutusta	-henkilötyösäästöt; sähköiset kanavat, ostopalvelut tarvittavilta osin	+ sähköisten kanavien käyttö lisääntyy

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Painatusten ja ilmoitusten vähentäminen	Markkinointipäällikkö	70.000 euroa	ei vaikutusta	ei vaikutusta	ei vaikutusta
A	Yhteiskustannusten vyöryttäminen turvapaikanhakijoiden osalta	Maahanmuuttajapalveluiden johtaja	60.000 euroa	ei vaikutusta	ei vaikutusta	ei vaikutusta
A	Rahan käsittely ja kassojen vähentäminen	Talousjohtaja	30.000 euroa	- käteismaksupisteet vähenevät	- työmäärä vähenee	ei vaikutusta
a	Määräaikaisuuksien tarkastelu	Henkilöstöjohtaja	200.000 euroa	ei vaikutusta	- lisää työn kuormitusta vakituksessa henkilöstössä	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
a	Matkakustannusten ja päivärahojen vähentäminen	Henkilöstöjohtaja	42.000 euroa	ei vaikutusta	+ koulutukseen osallistutaan etäyhteyden avulla	+ vähentää liikkumista
a	Erilliskorvauksina maksettavien korvausten vähentäminen 20 %	Henkilöstöjohtaja	50.000 euroa	ei vaikutusta	- palvelutason laskeminen - työkuormituksen lisääntyminen	ei vaikutusta
a	KH-vapaat /Lomarahojen vaihto vapaaksi	Henkilöstöjohtaja	100.000 euroa	ei vaikutusta	- poissaolo kuormittaa muuta yhteistöä, kun sijaisia ei oteta. - ei sovellu kaikille toimialoille	ei vaikutusta
A	Palkkiovapaat / E-passin lisäys	Henkilöstöjohtaja	80.000 euroa palkkiovapaat -54.000 e-passiin lisää	ei vaikutusta	+ toimii kiitoksena ja kannustuksena työntekijöille - kuormittaa muuta yhteistöä, kun sijaisia ei oteta.	ei vaikutusta

KEINO	Vastuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Työterveyshuollon kustannusten alentaminen kilpailutuksen tuloksena (Sairauspoissaolojen vähentäminen)	Henkilöstöjohtaja	200.000 euroa	ei vaikutusta	- palvelutason laskeminen sairaanhoidon osalta + painopiste jatkossa ennalta ehkäisevässä työterveyshuollossa	ei vaikutusta
A	Koulutusmäärärahojen tarkempi hakeminen ja koulutusten parempi kirjaaminen	Henkilöstöjohtaja	30.000 euroa	ei vaikutusta	+ ohjeistuksen ja opastuksen tehostuminen + esimiesten roolin korostuminen	ei vaikutusta
A	Säästövapaiden määrä	Henkilöstöjohtaja	230.000 euroa	ei vaikutusta	+ lomat tukevat työssä jaksamista + lomat pidetään ajallaan	ei vaikutusta
A	Muistamiset	Henkilöstöjohtaja	15.000 euroa	ei vaikutusta	- vaikuttaa henkilöstön motivaatioon hetkellisesti negatiivisesti	ei vaikutusta

	KEINO	Vastuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
			+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Elinvoimayksikön luominen ja viestinnän ja markkinoinnin keskittäminen	Kehitysjohtaja	70.000 euroa	+ palvelun ja laadun parantuminen keskittymisen kautta	+ prosessien tehostuminen ja henkilötyösäästöt	ei vaikutusta
A	Koulusihteereiden tehtävien uudelleen järjestely osana palveluverkkoa	Sivistysjohtaja, henkilöstö- ja talousjohtaja, perusopetuksen johtaja, varhaiskasvatuksen johtaja / 21 vuoden alusta	1-2 htv vähemmän	ei vaikutusta	- Rehtoreiden vastuu koulun arjesta kasvaa ja muutos sinne on iso. + Henkilöstö- ja talousasioiden hoitaminen voi parantua. Työntekijöiden eli sihteereiden työmäärä kasvaa / muuttuu merkittävästi nykyisestä.	ei vaikutusta
A	Perusopetuksen opetustilojen varustelu	Perusopetuksen johtaja	50.000 euroa	ei vaikutusta	+ Opettajien ja opetustilojen tv-varustelu yhdenmukaistuu, ja mahdollisuus käyttää samaa laitetta sekä oppilas- että hallintoverkossa helpottaa työskentelyä eri osa-alueilla	+ Ympäristökuormitus vähenee, kun ei ole tuplavarustelua
A	Perusopetuksen valinnaisaineiden määrä ja ryhmien aloituskoko	Perusopetuksen johtaja	8.000-16.000 euroa	- Oppilaiden mahdollisuudet kielten valintoihin tyrehtyvät, kun ryhmiä ei enää muodostut; muihin valinnaisiin ei ole vaikutusta, kun ryhmät ovat jo suuret. Kielten opiskelu tyrehtyy.	- Yksittäisten opettajien tunnit vähenevät hieman	ei vaikutusta

	KEINO	Vastuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
			+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Koulukuljetukset (taksikyydit, ip kerhokuljetukset jne)	Perusopetuksen johtaja Joukkoliikenneasiantuntija	70 000 euroa	-odotustunnit lisääntyvät.	- valvonta lisääntyy	+ Ympäristökuormitus vähenee
A	Oppilaaksiottoalueen muutos osana kouluverkkoratkaisua	Perusopetuksen johtaja	Säästö lukuvuoteen 2022-23 mennessä vaiheittain on 84 000 euroa vuodessa.	ei vaikutusta	+ 42 wt vähemmän opetustunteja vuoteen 2022-23 mennessä/vuosi.	ei vaikutusta
A	Rehtoraatit, Kaukametsän johtaminen	Sivistysjohtaja, perusopetuksen johtaja / perusopetus 1.8.2020; Kaukametsä 21 vuoden aikana / vuoden 22 alussa	Perusopetus 0-10 000 euroa vuosi; Kaukametsä ei vaikutusta, mahdollisesti erillinen Kaukametsän johtaja lisää	ei vaikutusta	+Selkeyttää Kaukametsän johtamista. +Yhtenäistää apulaisrehtorien tehtäviä perusopetuksessa. Apulaisrehtorimuutos joudutaan käymään yt-menettelynä.	- ei vaikutusta
A	Varhaiskasvatuksen hallinnon keventäminen	Varhaiskasvatuksen johtaja	22.000 euroa	Palveluohjaus on lakisääteistä ja kunnan on se järjestettävä.	Tehtävien uudelleen jakaminen varhaiskasvatuksen hallinnossa. -Kehittämistyön vähentäminen. Vaikutuksia päiväkodin johtajan työhön.	ei vaikutusta
A	Kansalaisopiston tarjonnan rajaaminen, kurssitarjonnan uudistaminen, eläköitymisen hyödyntäminen	Sivistysjohtaja, kansalaisopiston rehtori / 2020 ja 2021	50 000	- kurssitarjonta supistuu; harvinaiset kielet, musiikki, käsityön opetus	- Henkilöstömäärä vähenee	ei vaikutusta

KEINO	Vastuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Rakennusten rakennemuutosohjelma, kiinteistöjen tehokkaampi hyödyntäminen, käytöstä poistuvien rakennusten kiinteistö- ja ylläpitokustannusten loppuminen	Tekninen johtaja Toimitilapäällikkö	322.000 euroa	palveluita voidaan tuottaa eri paikassa kuin aiemmin	henkilöstö voi joutua muuttamaan tiloista toiseen ohjatusti ja tilaa on vähemmän käytössä kuin aiemmin	+ Rakennusten energiankulutus ja CO2-päästöt pienenevät
A	Kiinteistöjen energiaselvitys	Tekninen johtaja Toimitilapäällikkö	150.000 euroa	ei vaikutusta	ei vaikutusta	+ Rakennusten energiankulutus ja CO2-päästöt pienenevät torjuu ilmastonmuutosta jos kulutusta saadaan piennettyä
A	Talonrakennus, Katujen, puistojen (liikuntapaikkojen) kunnossapito yms.	Tekninen johtaja Kaupungininsinööri	150.000 euroa	palvelutarjotin muuttuu esim. aukioloajat, reittien ylläpito muuttuu	henkilömäärä voi pienentyä, järjestetään joko työsuhteita päättämällä tai eläköitymisen kautta uuden teknologian myötä toiminta tehostuu seurattavuuden ansioista	polttoaineen kulutus alenee
A	Kiinteistöveroseelvitys	Suunnittelupäällikkö	50.000 euroa	+ tasapuolinen kohtelu kiinteistöverotuksessa	ei vaikutusta	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Mittauspalvelujen yhdistäminen ja tehostaminen	Kaupungingeodeetti	50.000 euroa	ei vaikutusta	+ tehostetaan resurssien käyttöä, sijaisuuksien järjestäminen helpottuu + muutetaan toimintatapoja --> hyödynnetään uusinta tekniikkaa ja ohjelmistoja tehokkaasti	+ maastokäynnit vähenevät --> polttoaineen kulutus laskee
A	Sankarihautausmaan puisto hoidetaan sopimuksen mukaan. Tehostetaan tehtävien järjestelyä.	Kaupungininsinööri	24000	ei vaikutusta	+ tehdään vain sopimuksen mukainen hoitotaso ja 1/2 htv on käytettävissä muualla	ei vaikutusta
A	Puistopuolen tukikohdan siirtäminen lähemmäs keskustaa ja Aurala kylmäksi	Kaupunginsinööri	20000	ei vaikutusta	+ vajaakäytöllä olevasta tilasta luovutaan --> olemassa olevien tilojen tehokäyttö + pitkät siirtymät vähenevät työpäivän aikana	+ käytöstä pois jäävä tila on öljylämmitteinen (n 8000 l öljyä/vuosi) + siirtymien pois jääminen alentaa polttoaineen kulutusta
A	Tuulivoimaloiden rakentaminen / vaikutus kiinteistöveroon	Suunnittelupäällikkö	135.000	lisää tuloja, joten tarve palvelujen lisäleikkaamiselle vähenee	hetkillisesti lisää työtä kaavoitukseen	torjuu ilmastomuutosta, uudistuvan energian tuotantomuoto

	KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
			+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Kaupungin ulkoilusaari, Rehja	Kaupungininsinööri	0	+ mökkien käyttäjämäärä on vähäistä, mutta aluetta käytetään retkeilyyn ja virkistäytymiseen, hiihtäjät sekä muut käyttäjät yli 10000 kävijää vuodessa	+ 0,23 htv käytettävissä muuhun toimintaan	ei voida arvioida
A	Pelastuslaitoksen hallinnon supistaminen	Pelastusjohtaja	30000	ei vaikutusta	+ hallinnon työtehtävien tehostaminen ja yhdistäminen	ei vaikutusta
A	Tuotantoprosessin tehostaminen keittösuunnitelman mukaisesti	Mamsellin johtaja	100 000€	ei vaikutusta	+ henkilöstöressurssien tehostuminen, eläköitymisten hyödyntäminen	ei vaikutusta
A	Otanmäki-Vuolijoki -alueen ateria ja puhtaanapalveluiden osaulkoistaminen	Mamsellin johtaja	20 000€, + myönteinen yritysvaikutus, jos löytyy tarjoajia	ei vaikutusta	+ eläköitymisten hyödyntäminen	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Kalustohankintojen & kaupungin keittiölaiteinvestointien tason tehostaminen	Mamsellin johtaja 40 000€	ei vaikutusta	ei vaikutusta	ei vaikutusta
A	Puhtaanapitopalveluiden tehostaminen, palvelutasojen ja uudenlaisten toimintamallien luonti yhdessä asiakkaiden kanssa, ulkoistamisen osuus/ oma tuotanto	Mamsellin johtaja 50 000 euroa	ei vaikutusta	+uusien kustannustehokkaiden toimintamallien löytäminen	ei vaikutusta
A	Mamsellin tulospalkkiosta luopuminen	Mamsellin johtaja 100 000 euroa	ei vaikutusta	-Mamsellin vetovoima osajien pitämisessä ja saamisessa heikkenee, jo nyt työvoimapula	ei vaikutusta
A	Teatterin toiminnan supistaminen valtionosuuden määräytymisperusteen tasolle	Teatterin johtaja 60 000 euroa	- palvelujen laadun heikkeneminen -ohjelmisto supistuu - teatterin vetovoima laskee	+ henkilöstöressurssien tehostuminen, eläköitymisten hyödyntäminen - henkilöstö kuormittuu - resurssit pienenevät	ei vaikutusta
A	Teatterin toiminnan siirtäminen omaksi tulosyksiköksi sivistystoimialalle	Sivistysjohtaja Teatterin johtaja 15.000 euroa - ei yritysvaikutuksia	- ei vaikutusta	+ mahdollisuus keskittää mm. markkinointia - pitkäjänteinen suunnitelmallisuus vaikeutuu	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Vesilaitoksen ja kadunrakennuksen investointien yhteensovittaminen	Veden johtaja Kaupungininsinööri	Yhteissaneeraushankkeen säästöpotentiaali on 27-65% hanketyypistä riippuen.	+ korjaustöistä aiheutuva haitta on pienempi kun työt tehdään samanaikaisesti	+ valvontatyöt voidaan tehdä keskitetysti	+ konetyö- ja polttoainekustannukset ovat alemmat kun työt tehdään keskitetysti
A	Tulospalkkiosta luopuminen	Veden johtaja	30 000 €, ei yritysvaikutuksia	ei vaikutusta	- kiinnostavuus työnantajana ja työntekijöiden tuloshakuisuus heikkenee	ei vaikutusta
A	Koulutusliikelaitoksen organisaation keventäminen	Koulutusliikelaitoksen johtaja	157.500 euroa	ei vaikutusta	+ hallinnon työtehtävien tehostaminen ja yhdistäminen	ei vaikutusta
A	Joukkoliikenteen keskipäivän ja iltapäivän/illan vuoroja voisi vähentää ja lauantavuoroja karsia	Hallintojohtaja Joukkoliikenne asiantuntija	15.000 euroa	- liikennevuorojen vähentyminen	ei vaikutusta	+ päästöjen vähentyminen

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
A	Kuntouttava työtoiminta omaksi toiminnaksi sekä etsivä- ja nuorisotyöpajatoiminnan siirto työllisyyspalveluihin.	Kehitysjohtaja Sivistysjohtaja	450.000 euroa	+ palvelun parantuminen	- henkilöstösiirrot	ei vaikutusta
A	Nuorisopalvelujen ja työllisyyspalvelujen yhteistyön lisääminen - kaikkien työllisyysneuvonnan toimenpiteiden keskittäminen työllisyysneuvonnanhoitoon	Kehitysjohtaja Sivistysjohtaja	liittyy edelliseen kohtaan			
A	Pysäköintivirhemaksutulojen lisääminen	Hallintojohtaja	25.000 euroa	ei vaikutusta	ei vaikutusta	ei vaikutusta
A	Lyhyiden 1-3 päivän sijaisuuksien vähentäminen	Henkilöstöjohtaja	60.000 euroa	ei vaikutusta	- lisää työn kuormitusta vakituksessa henkilöstössä	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A Liikunta- ja kulttuuriavustukset	Tekninen johtaja	130.000 euroa	taphtumiin voi tulla pääsymaksuja tai ne voivat nousta jotkut tapahtumat voivat peruuntua tai toteutua pienemmässä mittakaavassa jos avustuksia ei leikata, paine peruspalvelujen leikkaamiselle lisääntyy	ei vaikutusta	ei vaikutusta
A Liikuntapaikkojen määrä ja luokitus	Kaupungininsinööri	30000	- käytön perusteella tehtävä priorisointi aiheuttaa tiettyjen alueiden liikuntapaikoilla hoitotason laskua tai liikuntapaikan sulkemisen + henkilöresurssi voidaan kohdentaa paremmin, jolloin hoitotaso paranee käyttöön jäävillä liikuntapaikoilla	+ ei vähennetä henkilöstön määrää vaan ohjataan resurssit vastaamaan palvelun kysyntää	ei vaikutusta
A Nuorisotalojen määrän vähentäminen	Sivistysjohtaja, nuorisosihteerit	90 000 €	- Päiväkodit eivät voi enää käyttää nuorisotiloja lasten liikuntaan. Näissä päiväkodissa ei ole omaa liikuntasalia. - Ei voi käyttää äänestyspaikkana - IP-kerhotoimintaan ei voi käyttää enää tilaa (25 lasta) - muut tilojen käyttäjät eivät voi käyttää tiloja esim. järjestöt	+ Ei henkilöstövaikutuksia + nuoristyössä henkilöstön työkuva kehittävä etsivään, löytävään ja jalkautuvaan nuorisotyöhön talotyön sijaan	- asukasvaikutukset

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
A	Mamsellin siirtyminen Kuntahankintoihin	Mamsellin johtaja 80.000 euroa	ei vaikutusta	ei vaikutusta	ei vaikutusta
B	Kainuun Edun osan hanketoiminnan siirtäminen AMK:lle ja Kainuun liitolle	Kaupunginjohtaja KAMK:n tulosperusteisen valtion perusrahoituksen kasvu	+ palvelun parantuminen	- mahdollisia henkilösiirtoja	ei vaikutusta
B	Kunnallisen elinkeinotoiminnan vahvistaminen - Kainuun edun hyödyntäminen erillisrahoitteisten hankkeiden kautta, muuta toimintaa järjestetään yhteistyössä muiden osakaskuntien kanssa	Kaupunginjohtaja 100.000 euroa	+ palvelun parantuminen	- mahdollisia henkilöstösiirtoja	ei vaikutusta
B	AMK mittaustekniikan avustuksen puolittaminen asteittain	Kaupunginjohtaja 100.000 euroa	ei vaikutusta	+ rahoituskanavan muuttuminen + ei henkilöstövaikutusta	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
B Vuolijoki-Otanmäki	Sivitysjohtaja Perusopetuksen johtaja	214.000 euroa	+ oppilailla vuosiluokkaopetus; + oppilaiden mahdollisuudet tukipalveluihin paranevat; + kavereita paremmin; - kuljetusoppilaiden määrä kasvaa	+ 2 koulunkäyntiavustajaa vähenee, kollegiaalinen tuki kasvaa, tiimityömahdollisuudet kasvavat, OPS:n toteutuminen, rekrytoinnissa erityisosaamista voi monipuolistaa	ei vaikutusta
B Jormua-Kuluntalahti	Sivistysjohtaja Perusopetuksen johtaja	262.000 euroa	+ oppilailla vuosiluokkaopetus; oppilaiden mahdollisuudet tukipalveluihin paranevat; + kavereita paremmin; - kuljetusoppilaiden määrä kasvaa	+ 2 luokanopettajaa ja 2 koulunkäyntiavustajaa vähenee, kollegiaalinen tuki kasvaa, tiimityömahdollisuudet kasvavat, OPS:n toteutuminen, rekrytoinnissa erityisosaamista voi monipuolistaa	ei vaikutusta
B Tuntikehyksen pienentäminen	Perusopetuksen johtaja	153.000 euroa	- oppilaat joutuvat opiskelemaan isommissa ryhmissä; tukiopetuksen tarve kasvaa	+ kolme opettaja-htv vähenee	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
B	Perusopetuksen avustaja-ohjaajaresurssin rajaaminen	Perusopetuksen johtaja	66.000 - 99.000 euroa (125 000 euro)	ei vaikutusta	+ 2-3 avustaja-htv:n verran leikataan koulunkäyntiavustajien työaikaprosentteja mahdollisuuksien mukaan	ei vaikutusta
B	Esiopetuksen keskittäminen koulujen lähelle - tavoitteena yhtenäin oppimisen polku	Varhaiskasvatuksen johtaja	200 000 euroa	+ Koulun toimintaympäristö tulee esioppilaille tutuksi jo esiopetusvuotena. Toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta esi- ja perusopetuksen tiiviimmistä yhteistyöstä. - Perheet voivat joutua kuljettamaan pienemmät sisarukset eri päiväkotiin.	+ tehokkaampi henkilöstön käyttö + Pätevyyden omaavat esiopettajat pystytään sijoittamaan esiopetusta antaviin päiväkoteihin. + Varhaiskasvatuksen erityisopettajat, koulukuraattori ja koulupsykologit pystyvät jakamaan työpanoksensa tehokkaammin, koska yksiköiden määrä vähenee.	ei vaikutusta
B	Vain kaupungin tarjoama esiopetus	Varhaiskasvatuksen johtaja	60 000 euroa Erityistyiskorvauksen maksamisesta yksityisille palveluiden tuottajille luovutaan.	Yksityiset päiväkodit hoitavat vain varhaiskasvatusikäisiä lapsia palvelusetelillä. Palveluntuottajien toiminta jatkuu 30/ 70%:esti.	+ Vältetään oman henkilöstön irtisanomisilta tulevana vuosina. + Toiminnan järjestäminen ja tuen antaminen sitä tarvitseville lapsille helpottuu + Esiopetuksen valvonta ja kehittäminen helpottuu	ei vaikutusta
B	Varhaiskasvatuksen ryhmäavustajamäärän rajaaminen	Varhaiskasvatuksen johtaja	- 55 000 vuodessa	+Esiopetusryhmiä on vähemmän ja avustajia tarvitaan vähemmän ellei erityisen tuen tarve yleisesti kasva. +Henkilöstön ja lasten suhdeluku yli 3-vuotiaiden ryhmissä muuttuu 1/8:sta 1/7:ään. Tällöin ryhmässä on paikalla tämänhetkistä vähemmän lapsia, joten avustajia ei todennäköisesti tarvita niin paljon kuin nyt.	+Päiväkodin tilat ja resurssit ovat tehokkaasti käytössä. + Eläköitymistä hyödynnetään ja määräaikaista työsuhteita vähennetään.	ei vaikutusta

KEINO	Vastuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset	
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	
B	Kainuun musiikkiopiston tanssin opettaminen kokonaan pois (opetuksen järjestäjänä voisi toimia yhdistys, jota avustetaan tarvittaessa)	Sivistysjohtaja	- menetetään - 56 000 € netto VOS-tuloja	- klassisen baletinopetuksen jatko tulevaisuudessa on epävarma ja nykyiset oppilaat jäisivät ilman opetusta.	+ vähentää n. 1,5 htv	ei vaikutusta
B	Kansalaisopiston käyttäminen perusopetuksen tukena	Sivistysjohtaja	ei vaikutusta	ei vaikutusta	Saattaa työllistää yksittäisten kerhotuntien muodossa, mutta maksaa mikäli käytetään. Tarpeeton muutos. Voidaan toteuttaa tarvittaessa nytkin.	ei vaikutusta
B	Kaukametsän toiminta / miltä osin kaupungin järjestämisvastuulla	Sivistysjohtaja	- ei taloudellista vaikutusta	ei vaikutusta	yhden henkilön tehtävien ulkoistaminen	ei vaikutusta
B	Toiminnan tehostaminen osakilpailutuksilla	Tekninen johtaja	Taloudelliset vaikutukset selviävät myöhemmin	ei vaikutusta	Sopimustenvälitys lisääntyy ja päällikötason työ lisääntyy. Oma tehtävänä toteutettu suorittava työ vähenee	ei vaikutusta

KEINO	Vastuuhenkilö / Aikataulu	Taloudelliset vaikutukset ml. yritysvaikutukset	Kuntalaisvaikutukset ml. lapsivaikutukset	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Ympäristövaikutukset
		+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta	+/-/ei vaikutusta
B Ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyö	Pelastusjohtaja				
B Tilaus- ja henkilöstöravintolatoiminnan osaulkoistaminen	Mamsellin johtaja	30 000€, + myönteinen yritysvaikutus	ei vaikutusta	Voi edellyttää irtisanomisia/ liikkeenluovutus, järjestämisvastuista sopiminen	ei vaikutusta

Kuntalaiskyselyn tulokset

Taustatiedot

- Haimme kajaanilaisten mielipiteitä mahdollisiin säästökeinoihin.
- Esillä oli suoranaisesti kaupunkilaisiin vaikuttavat keinot, eivät kaikki keinot.
- Avoin verkkokysely kaikille, linkki kaupungin verkkosivuilla
- Vastausaika 23.10.–3.11.2019
- 1 927 vastausta

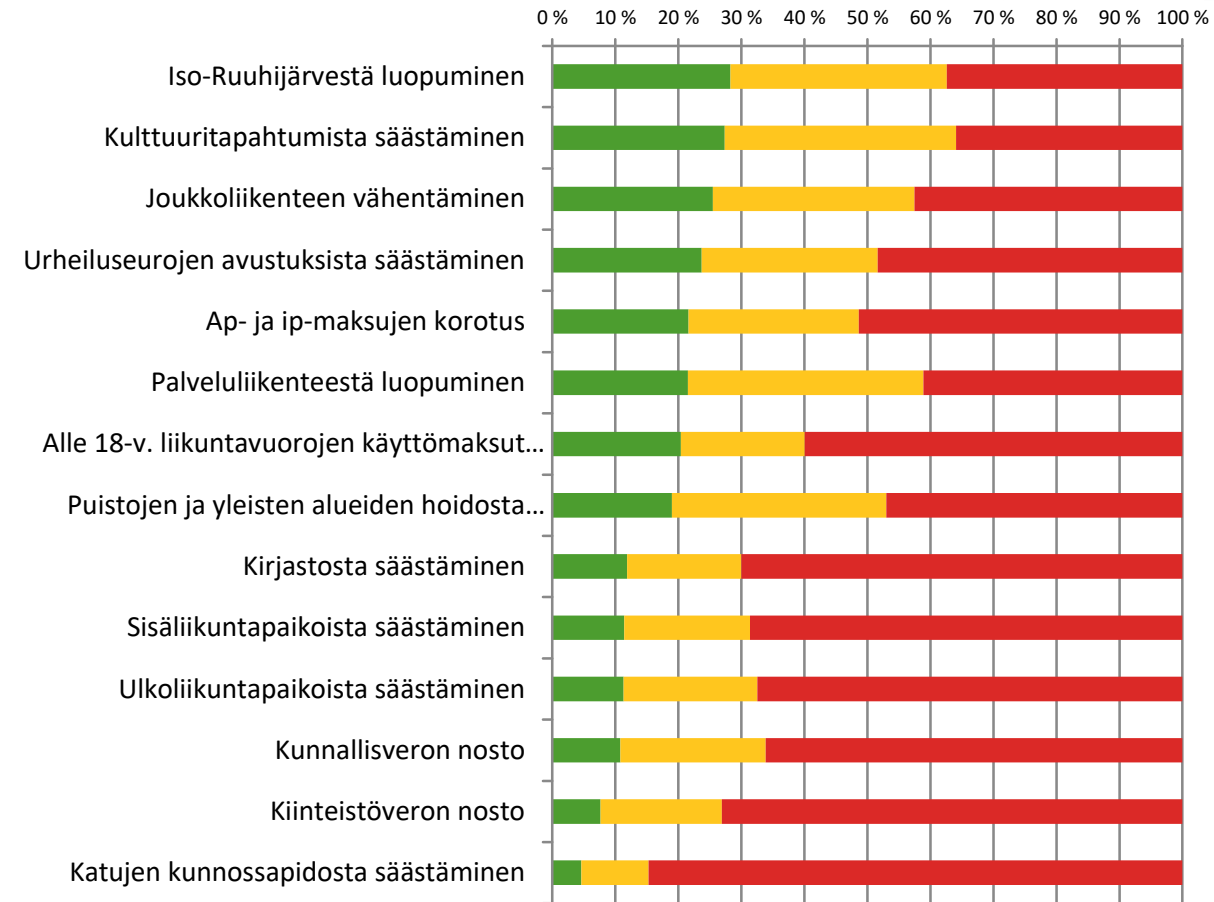
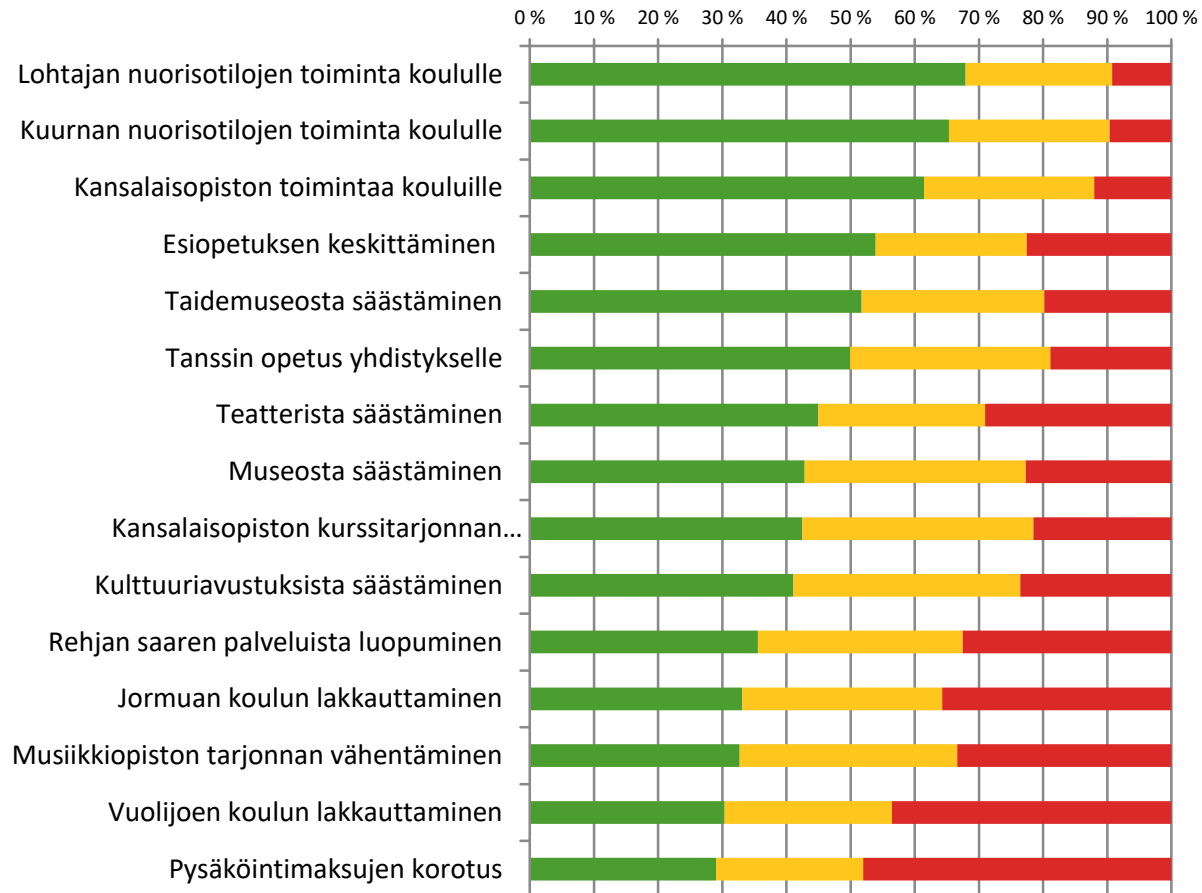
Ikäjakausma	n	%
10–14	10	0,5
15–24	112	5,8
25–44	977	50,7
45–64	684	35,5
65–	144	7,5

Talouden tyyppi	n	%
Yhden hengen talous	230	11,9
Pariskunta	564	29,3
Lapsiperhe	1063	55,2
Joku muu	70	3,6

Yhteenveto

- Esitetyistä talouden sopeuttamiskeinoista sopivimpina pidetään Lohtajan nuorisotilojen toiminnan siirtämistä Lohtajan koululle ja Kuurnan nuorisotilojen toiminnan siirtämistä Kätönlahden koululle.
- Kansalaisopiston toimintaa ollaan valmiita siirtämään kouluille.
- Esiopetuksen keskittäminen koulun lähellä tai yhteydessä oleviin päiväkoteihin sopii myös enemmistölle vastaajista.
- Noin puolet vastaajista on myös valmis säästämään taidemuseosta ja siirtämään tanssin opetuksen musiikkiopistosta yhdistyksen hoidettavaksi.
- Kaikista vähiten kannatusta sai katujen kunnossapidosta säästäminen.
- Myöskään kiinteistöveron ja kunnallisveron nosto eivät saaneet kannatusta.
- Hyvin harva olisi myöskään valmis säästämään ulko- ja sisäliikuntapaikoista tai kirjastosta.

Kaikki vastaajat

Henkilöstökyselyn tulokset

Henkilöstökyselyn tuloksia

- Työyksikön ehdotuksia talouden sopeuttamiseksi ja toimintojen kehittämiseksi saapui 84 kpl (sivumäärällisesti 65 sivua ehdotuksia)
- Idealaatikkoon vastasi 136 (sivumäärällisesti 22 sivua)
- Kyselyiden tulokset analysoitu siten, ettei yksittäiset vastaukset ole tunnistettavissa ja lisäksi vastaukset on nostettu yleiselle tasolle (vastauksissa oli nostettu esille hyvinkin yksilöitäviä säästöideoita)
- Tulosten jatkokäsittely; valitaan kehittämiskohteet, suunnitellaan toimenpiteitä ja laaditaan seurantamittarit

Henkilöstökyselystä poimittua

Tilat

- Toimivat, terveet tilat, tilojen käytön tehostaminen
- Tiloista luopuminen tai käyttötarkoituksen muuttaminen

Hankinnat, ostot ja kilpailuttaminen

- Ostojen keskittäminen, kilpailuttaminen ja hankintojen keskittäminen
- Huolehditaan, että ostoprosessi on joustava ja nopea sekä kierrätetään mahdollisimman paljon (sisäinen myyntitori)

Työn tekemisen tavat, työprosessit ja laatutyö

- Kehitetään työn tekemisen muotoja ja työprosesseja sekä mahdollistetaan tehokkaan etätönn tekeminen
- Sähköisen asiointin kehittäminen - tuotetaan laatua – mutta ei ylilaatua, joka kuormittaa

Henkilöstöressurssien hyödyntäminen

- Sisäisten sijaisjärjestelyjen hyödyntäminen, proaktiivinen suunnittelu, työkuorman tasainen jakaminen.
- Hyödynnetään henkilöstön osaamispotentiaalia laajemmin, työkierron mahdollistaminen ja urapolkujen suunnittelu.

Turvallinen ja hyvinvointia tukeva työympäristö, työolosuhteet sekä työilmapiiri

- Rakennusten ja työympäristön riskien tunnistaminen ja niihin reagoiminen
- Toimiva työterveyshuolto tukee työhyvinvointia

Innovaatiot ja kehittäminen

- Laaditaan markkinointistrategia, jossa kokonaismarkkinointia tarkastellaan veto- ja pitovoiman näkökulmasta
- Seuraamme aktiivisesti valtakunnallista ja maailmanlaajuisia kehitystä ja hyödynnämme valtakunnallisia kehittämishankkeita

Henkilöstökyselystä poimittua, jatkuu...

Organisaatorakenne ja johtaminen

- Organisaatiokulttuurin ja esimiestyön kehittäminen sekä tiimityön ja projektimaisen työnteon kehittäminen
- Organisaatioiden raja-aitojen madaltaminen ja oikea-aikainen ja monikanavainen tiedottaminen

Palvelukokonaisuus, voidaanko jostain palvelusta luopua?

- Ei-lakisääteiset palvelujen tarkastelu, turhista kiinteistöistä luopuminen
- Järjestelmähankintojen ja palveluiden laaja hyötyanalyysi koko organisaatiossa

Yhteistyön kehittäminen Kajaanin kaupungin organisaation sisällä

- Sisäinen benchmarkkaus koko kaupungin toiminnoista ja prosesseista
- Henkilöstön osaamispotentiaalin tunnistaminen ja osaamisen hyödyntäminen

Yhteistyön kehittäminen Kajaanin kaupungin organisaation kumppaneiden ja verkostojen kanssa

- Otetaan yhteistyökumppaneita ja verkostoja mukaan kehittämiseen ja hyödynnetään koulutuksissa.
- Kumppaneiden kehityshankkeiden tulosten hyödyntäminen omassa kehitystoiminnassa.

Digitalisaatio, toimintojen tehostaminen ja nykyaikaistaminen

- Toteutetaan uusien teknologisten ratkaisujen hallittu käyttöönotto ja riittävä perehdyttäminen käyttäjille.
- Sähköisten palveluiden lisääminen ja olemassa olevien järjestelmien hyötykäyttö

Ekologisuus ja kestävä kehityksen mukainen toiminta

- Kestävä kehitys-sertifiointi koko kaupungille
- Energiatavotteiden ratkaisujen suosiminen (valaistus, lämpö, laitehankinnat)